

CRUX

KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y

HELMIKUU 2016

1

TEEMA
REFORMAATIO

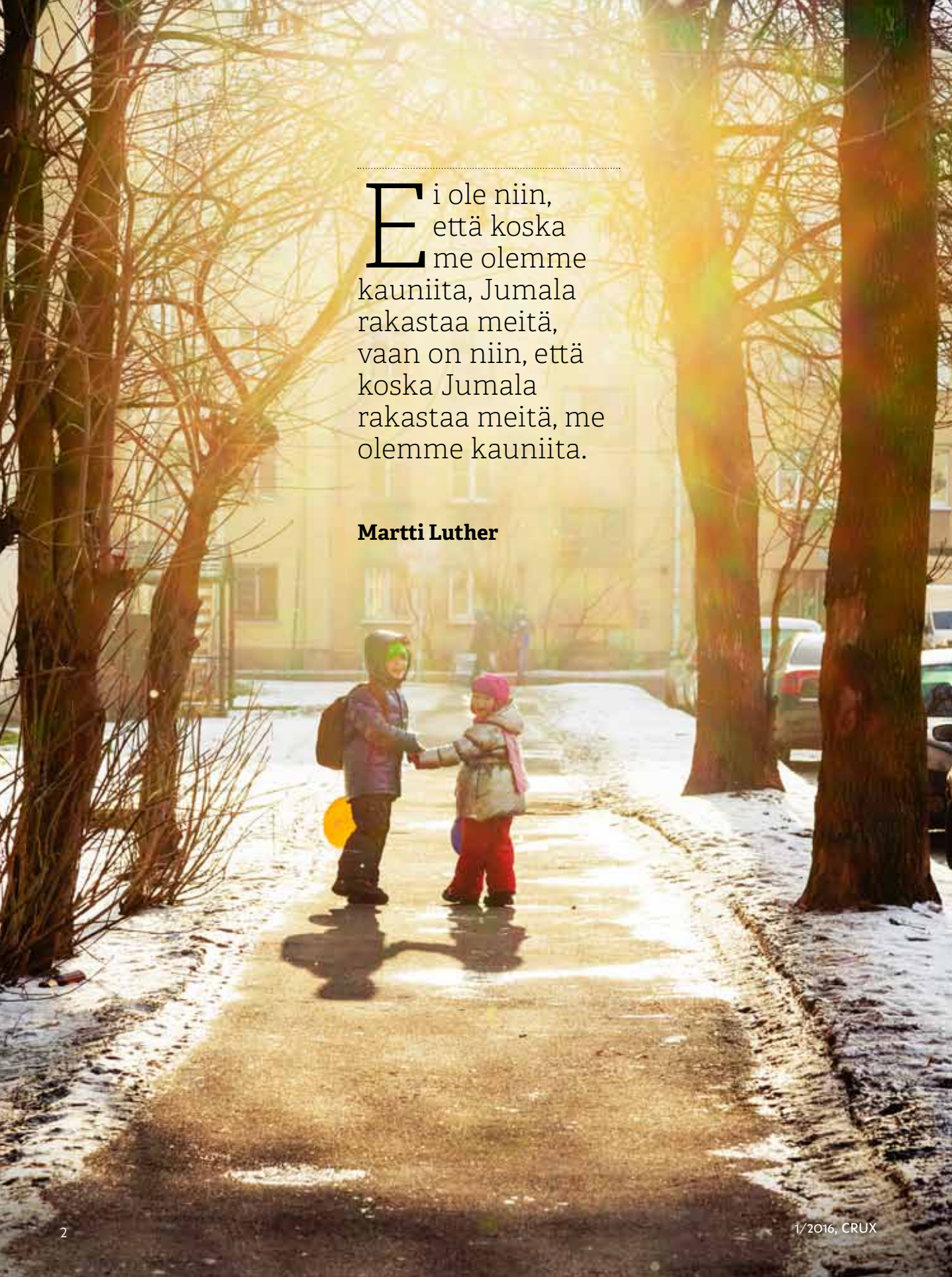

MIKÄ REFORMAATION MERKKIVUOSI?

- ▶ Kohti virsikirjan lisävihkon käyttöönottoa
- ▶ Kesätyöntekijän pikkujättiläinen

VERKOSSA

Opiskelijoiden palkkaus ja työehdot

Ei ole niin,
että koska
me olemme
kauniita, Jumala
rakastaa meitä,
vaan on niin, että
koska Jumala
rakastaa meitä, me
olemme kauniita.

Martti Luther

Työajasta

Papin ja kanttorin työssä parasta ovat ihmiset ja työn monipuolisuus, pahinta työajan ja -määrän rajattomuus. Tällainen tulos saatiin vuoden 2014 valtuustovaalien yhteydessä Kati Tervo-Niemelän toteuttamasta AKIn jäsenkyselystä. Onko tämä vapaan, luovan, persoonan liittyvän kutsumustyön väistämätön valo ja varjo? Entä jos olisi työaika? Juha Kauppinen pohdiskeli tätä mahdollisuutta jo Papiston päivillä vuonna 2006. Hän oli pohjennut työajatonta työtä paljon jo sitä ennenkin, muun muassa vuonna 2003 ilmestyneessä kirjassaan Ajan työ seurakunnassa. Kirjan toinen kirjoittaja Marketta Rantama on jatkanut aiheen parissa juuri ilmestyneessä kirjassaan Taivaallinen työaika - näkökulmia ajattomaan työhön.

Siis ainakin kymmenen vuoden ajan Pappisliitossa ja AKIssa on pidetty esillä hengellisen työn viranhaltijoiden mahdollisuutta siirtyä työaikalain piiriin. Jo tuolloin AKIn tulevaisuusasiakirjaan oli kirjattu valmius uusien työaikamallien tarkasteluun. Myös kirkkoyönantaja oli jo silloin nostonut työajan pohdittavaksi.

Vuosien kuluessa työaika on kokeiltu kolmessa seurakunnassa: Raisiossa, Meilahdessa ja Keravalla. Kuulen usein, että kokeiluun olisi halua ja valmiutta muuallakin, mutta jostain syystä kokeilevien seurakuntien joukko on jäänyt edelleen kovin pieneksi. Silti työaika-kokeiluista on saatu kokemuksia ja tuloksia – vieläpä hyviä sellaisia.

Raision seurakunnan jo päättyneestä kokeilusta tehdyssä kyselytutkimuksessa havaittiin, että työhyvinvointi oli lisääntynyt. Esi- miesten oli ollut mahdollista puuttua työmäärään. Ne työntekijät, jotka olivat vuosikautia tehneet liian paljon töitä, saivat mittarin, joka kertoi heidän tehneen tarpeeksi työtä. Tulosten mukaan noin kaksi kolmasosaa työntekijöistä haluaisi kokeilun jälkeen jatkaa työajassa. Oli myös joukko ihmisiä, joiden mielestä työaika ei soveltunut seurakuntaan. (Keskinen, Kimmo. Työajattomuudesta työaikaan, Diak 2012) Meilahden ja Keravan seurakunnat jatkavat kokeiluaan ymmärtääkseni varsin tyytyväisinä. Cruxissa aiemmin julkaistu Asta Koposen kirjoittama juttu (<http://www.akiliitot.fi/512-kokemuksia-tyoaikakokeilusta-keravalla>) kannattaa lukea vaikka toistamiseen.

Sekä vuoden 2014 jäsentutkimuksen että viimevuotisen suppeamman jäsenkyselyn perusteella voi todeta, että AKIn jäsenistön mielipiteet työajasta jakautuvat edelleen. Pidän kuitenkin tärkeänä, että työaikakysymystä pidetään jat-

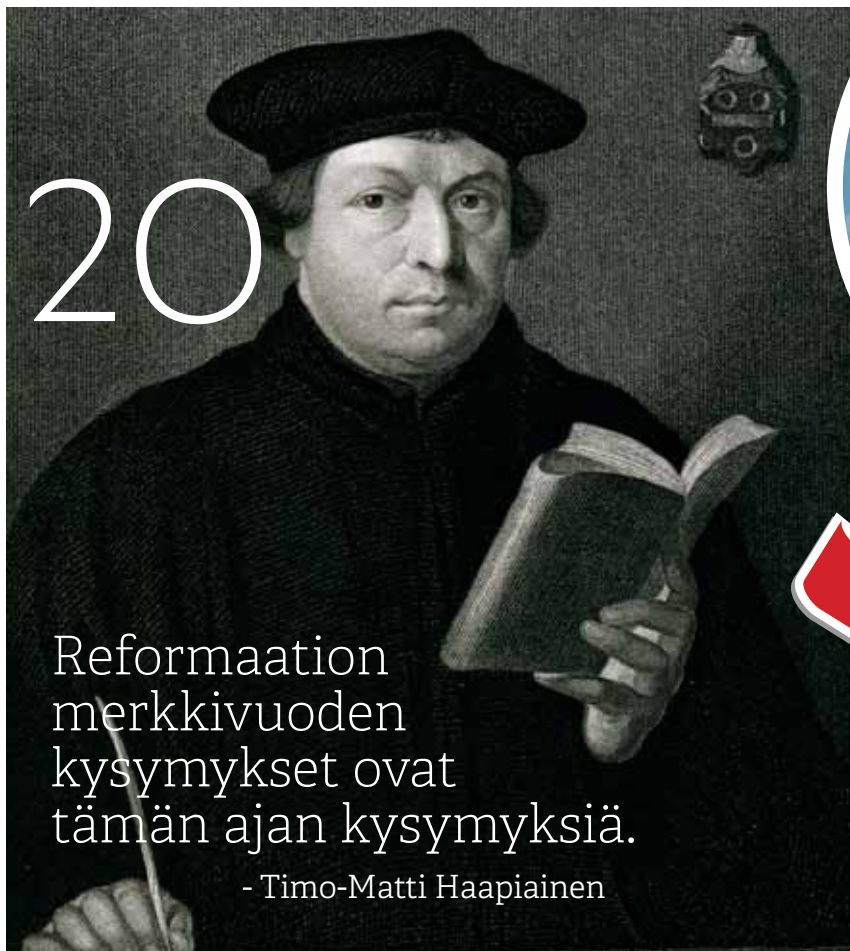

EIJA NIVALA
AKIN PUHEENJOHTAJA
eija.nivala@evl.fi

kuvasti esillä. Mahdollisuuksilla vaikuttaa omaan työmäärään, työhön käytetyllä ajalla ja mahdollisuuksilla pitää vapaapäivänsä oli näet jäsentutkimuksen mukaan suora yhteys työssä jaksamiseen.

Kun maamme hallitus pyrkii nyt voimakkaasti vaikuttamaan tuotavuuden parantamiseen nimenomaan työn tehostamisen kautta, työssä jaksamisen kysymykset on otettava entistä vakavammin. Jos vapaa-aikaa pyritään vähentämään, myös työaika pitää olla määriteltynä selkeämmin kuin se tällä hetkellä hengellisessä työssä on. ✕

Työssä jaksamisen
kysymykset on otettava
entistä vakavammin.

20

Reformaation
merkkivuoden
kysymykset ovat
tämän ajan kysymyksiä.

- Timo-Matti Haapiainen

32

LUE!

Hallitus
halpuuttaa
työntekijää

6

TEEMA

MITÄ JOKAISEN PAPIN JA KANTTORIN PITÄISI TIETÄÄ LUTHERISTA?

20

Kysymykseen vastaa Juhani Forsberg

MIKÄ REFORMAATION MERKKIVUOSI?

26

Merkkivuonna katsotaan historian
lisäksi tähän päivään ja tulevaisuuteen

TURKU KUTSUU VUONNA 2017

28

Suomen ainoa reformaatiokaupunki
täyttyy tapahtumista

SYNODAALIKIRJA TÄHYSTÄÄ HUOMISEN LUTERILAISUUTEEN

32

ARTIKKELI

KOHTI VIRSIKIRJAN LISÄVIHKON KÄYTTÖÖNOTTOA

34

VirsiKirjan lisävihko tarjoaa uusia näkökulmia virteen

KESÄTYÖNTEKIJÄN PIKKUJÄTTILÄINEN

36

Pikakurssi työsuhteen perusasioihin

SUOMALAISTEN SUHTAUTUMINEN NAISPAPPEUTEEN 2000-LUVULLA

42

Millaisena naispappeus näyttäytyy kyselyjen valossa?

18

KIRJOITUSSARJA

Ajankohtaista edunvalvonnassa:
Hallitus halpuuttaa työntekijää 6

VAKIOT

Pääkirjoitus	3
Päätoimittajalta	10
Kuusanmäki	11
Puheenjohtajalta	12
Akipedia	17
Eläkeläisen mietteitä	18
Opiskelijavinkkelä	25

AJANKOHTAISTA

Kanttori-urkuriliiton opintomatka	11
Liittojen jäsenmaksut	13
Vuorotteluvapaan säännöt ovat muuttuneet	14
Pappisliiton opintomatkat	15
Haussa Pappisliiton apurahaa	16

36

Anna palautetta
lehestä ja voita
huippusuosittu
Brooklyn
Pelago -Polkupyörä
s. 50

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI ry.
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515,
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen, kanttori
Päivi Helén, kappalainen
Henri Järvinen, yliopistopappi
Heikki Leppä, kappalainen
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Panu Pihkala, tutkija
Anna Pulli, kanttori
Pekka Soranummi, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

Otavamedia OMA oy
Maistraatinportti 1, 00015 Otavamedia

ILMOITUSHINNAT

Koko	
2/1 s.	380 mm x 255 mm 1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm 1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm 73 mm x 228 mm 560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm 330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 55 mm 200,- euroa
takasivu	190 mm x 230 mm 1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

Scanweb Oy

HALLITUS HALPUUTTAA TYÖNTEKIJÄÄ

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu Suomen vientikilpailukyvyyn parantamiseen tähtävää lakipakettia, joka toteutuessaan heikentäisi merkittävästi useiden ammattiryhmien työehtoja. Paremmista työehdoista sopiminen olisi jatkossa kielletty. Seuraavassa katsotaan miten pakkolakipaketti vaikuttaisi kirkon ja kristillisten järjestöjen palveluksessa oleviin.

JUSSI JUNNI

AKIn toiminnanjohtaja

Lakipaketin esitysluonnoksessa loppiainen ja helatorstai muutettaisiin palkattomiksi vapaapäiviksi vuosityöaika lyhentämättä. Loppiaisenä ja helatorstaina olisi edelleen oikeus pitää vapaapäivä, silloin kun työtehtäviä ei muuten sijoitu noihin päiviin, mutta niiltä ei maksettaisi enää palkkaa. Sairausajan palkanmaksua muutettaisiin siten, että ensimmäinen sairauslomapäivä olisi palkaton ja seuraavilta yhdeksältä sairauslomapäivältä maksettaisiin vain 80 % palkasta. Vuosilomaa on määrä lyhentää niin, että sen enimmäispituus olisi kuusi viikkoa, jolloin kirkon sektorin nykyisestä 38 päivän lomasta vähennettäisiin kahdeksan päivää eli puolitoista viikkoa. Lisäksi lomarahaa leikataan siten, että sen suuruus on enintään 35 % vuosilomapalkasta.

Lakipaketilla pyritään parantamaan viranhaltijan ja työntekijän muutosturvaa irtisanomistilanteessa. Jos työnantajan palveluksessa on vähintään 20 työntekijää, työnantajan tulisi tuotannollisista tai taloudellisista syistä tehtävissä irtisanomisissa kustantaa irtisanottavalle työntekijälle työllistymistä edistävää valmennusta tai koulutusta, ensisijaisesti irtisano-

**Viranhaltijan
ja työntekijän
kannalta
esitys ei ole
tasapainoinen.
Menetykset
ovat selvästi
parannuksia
suuremmat.**

misaikana tai työllistymisvapaalla. Lisäksi työnantajan edellytetään jatkavan maksutonta työterveyshuoltoa tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanotulle työntekijälle vähintään kuuden kuukauden ajan irtisanomisajan päättymisestä. Erilinen lakiesitys annetaan vielä perhevapaista johtuvien kustannuksien tasaamisesta työnantajille; äitiys- ja vanhempainvapaalle jäävän työntekijän työnantajaa tuettaisiin kertaluonteisella 2 500 euron avustuksella.

Viranhaltijan ja työntekijän kannalta esitys ei ole tasapainoinen. Menetykset ovat selvästi parannuksia suuremmat. Työehtojen vapaan sopimisen rajoitukset ovat perustuslaillisesti kyseenalaisia ja toimenpiteet verrattavissa siihen, että eduskunta valitsee presidentin poikkeuslailla. Tämä siitäkkin huolimatta, että Suomen taloustilanne on useilla mittareilla maailman huippuluokkaa.

Vaikutukset kirkossa ja kristillisissä järjestöissä

Hallituksen tavoitteena on saavuttaa muutoksilla 5 % alennus yksikkötyökustannuksiin. Erityisesti julkisen sektorin viranhaltijoiden ja työntekijöiden toimeentuloon muu-

TAULUKKO 1

LEIKKAUSKOHTEIDEN VAIKUTUS SUHTEELLISEEN
TULOON SOPIMUSSEKTOREITTAIN

LEIKKAUSKOHDE	Järjestösektori, yleinen vuosilomaoikeus	Kirkon sektori (ei työajassa), lomaoikeus 29 pv	Kirkon sektori (ei työajassa), lomaoikeus 38 pv	Kirkon sektori (työajassa), lomaoikeus 38 pv
Loppiainen ja helatorstai palkattomiksi päiviksi, jotka ”tehdään sisään”	-0,8 %	-0,0 %	-0,0 %	-0,8 %
Pitkien lomien leikkaus (8 lisätyöpäivää samalla palkalla)	-0,0 %	-0,0 %	-3,6 %	-3,6 %
Epäsuorat leikkaukset yhteensä	-0,8 %	-0,0 %	-3,6 %	-4,4 %
Sairauspäiväkarenssi (2 x 5 sairauspäivää)	-1,4 %	-1,4 %	-1,4 %	-1,4 %
Lomarahan leikkaus max. 35 %:iin vuosilomapalkasta	-1,2 %	-0,9 %	-1,7 %	-1,7 %
Suorat leikkaukset yhteensä	-2,6 %	-2,3 %	-3,1 %	-3,1 %
Leikkaukset kokonaisuudessaan	-3,4 %	-2,3 %	-6,7 %	-7,5 %

toksilla on jopa suurempi vaikutus.

Loppiaisen ja helatorstain muuttamisen palkattomiksi vapaapäiviksi on arvioitu vähentävän työnantajien palkkakuluja 0,8 %. Jos näiltä päiviltä haluaa palkan, työnantajalla on velvollisuus järjestää työtä joko noina päivinä tai jonakin muuna ajankohtana. Koska loppiaisen sijainti vaihtelee vuosittain, keskimäärin muutos tarkoittaa 1,7 työpäivän vuosittaista lisäystä, jotta palkka ei alenisi. Koska muutokset tulevat työaikalakiin, ne eivät koske niitä kirkon viranhaltijoita tai esimerkiksi järjestöjen johdossa olevia työntekijöitä, joihin ei sovelleta työaikalakia. Nämä viranhaltijat ja työntekijät ovat kokonaispalkkauksessa eikä

loppiaisen ja helatorstain aseman muuttumisella ole vaikutusta heidän palkkaukseensa.

Sairausajan palkan leikkaamisen vaikutus riippuu siitä, paljonko viranhaltija tai työntekijä on sairauslomalla. Sairauslomaa pidetään keskimäärin vuosittain 10 päivää kahdessa viiden päivän jaksossa, jolloin keskimäärin sairastava työntekijä menettäisi yhteensä 3,6 päivän palkan (kahdelta päivältä kokonaan ja kahdeksalta päivältä 20 %). Tämä merkitsee 1,4 % reaalista palkan alennusta.

Lakiluonnoksessa kerrotaan, “ettei esitys lisää sairastumisriskiä työpaikoilla”. Oletus ei tosin pohjaa minkäänlaisen tutkimustietoon ja

voidaan kyseenalaistaa jo arkijärjen perusteella.

Vuosiloman leikkaukset eivät koske järjestösektoria, ellei paikallisesti ole noudatettu kristillisten järjestöjen sopimusta parempia vuosilomaehtoja, esimerkiksi kirkon tai valtion sopimusta. Kirkon lisäksi sekä valtiolla että kunnilla lomien leikataan siten, että vuosiloman enimmäispituus on kuusi viikkoa. Muutos merkitsee kahdeksan päivän eli noin puolentoista viikon leikkausta pisimpään, 15 työvuoden jälkeen ansaittavaan lomakertymään. Suhteellinen palkanalennus tältä osin on 3,6 %.

Lomarahaa leikataan siten, että se saa olla korkeintaan 35 % vuo-

TAULUKKO 2

SUHTEELLINEN VUOSIPALKKANALENNUS SOPIMUSSEKTOREITTAIN				
KUUKAUSIPALKKA	Järjestösektori, yleinen vuosi- lomaoikeus (-3,4 %)	Kirkon sektori (ei työajassa), lomaoikeus 29 pv (-2,3 %)	Kirkon sektori (ei työajassa), lomaoikeus 38 pv (-6,7 %)	Kirkon sektori (työajassa), lomaoikeus 38 pv (-7,5 %)
2 000 €	-860 €	-580 €	-1 700 €	-1 910 €
2 500 €	-1 070 €	-720 €	-2 130 €	-2 390 €
3 000 €	-1 290 €	-870 €	-2 560 €	-2 860 €
3 500 €	-1 500 €	-1 010 €	-2 980 €	-3 340 €
4 000 €	-1 710 €	-1 160 €	-3 410 €	-3 820 €
4 500 €	-1 930 €	-1 300 €	-3 840 €	-4 290 €
5 000 €	-2 140 €	-1 450 €	-4 260 €	-4 770 €

silomapalkasta tai lomakorvauksesta. Koska lomarahasta ei ole säädetty lain tasolla vaan alakohtaisissa virka- ja työehtosopimuksissa, vuosilomalakiin esitetään uutta lomaltapaluukorvausta, joka koskisi kaikkia aloja. Muutoksesta hyötyvät työntekijät niillä aloilla, joilla lomarahaa ei ole tähän mennessä maksettu. Järjestösektorilla lomaraha on nykyään 50 % vuosilomapalkasta, joten siellä 15 %-yksikön suuruinen lomarahan alennus merkitsisi 30 % vähennystä. Kirkon sopimuksessa lomaraha on vuosilomakertymästä riippuen 40–44 %, joten lomaraha pienenee kirkon sopimussektorilla noin 13–25 %. Täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että kirkon sopimuslalla myös pisin lomakertymä lyhenisi 30 päivään, jolloin pisimpiä lomia ansaitsevilla lomaraha todellisuudessa pienenee noin 30 %.

Miten muutos näkyisi toimeentulossa?

Kun kaikki edellä mainitut leikkaukset otetaan huomioon, vuosiansio pienenee työtehtävästä riippuen suhteellisesti 2,3–7,5 % (ks. taulukko 1). Vähäisin muutos on niillä kirkon työajattomilla viranhaltijoilla, joilla kokemuslisiin oikeuttavaa aikaa on alle 15 vuotta. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että loppiaisella ja helatorstailla ei ole työaikaa lisäävää tai palkkaa alentavaa vaikutusta sekä siitä että kirkon sopimuksen lomarahan taso ei vastaa yleisen vuosilomalain lomarahan tasoa. Suurimmat heiken-nykset kohdistuvat niille, jotka saavat 38 päivän vuosiloman ja joihin noudatetaan työaikalakia. Näiden viranhaltijoiden ja työntekijöiden suhteellinen palkanalennus on peräti 7,5 %.

**Mikä muuttuu,
paraneeko
mikään?**

Osa palkanalennuksesta on epäsuoraa eli suhteellista, mikä tarkoittaa sitä, että samalla palkalla teh-

TAULUKKO 3

REAALINEN VUOSIPALKKANALENNUS SOPIMUSSEKTOREITTAIN			
KUUKAUSIPALKKA	Järjestösektori, yleinen vuosilomaoikeus (-2,6 %)	Kirkon sektori lomaoikeus 29 pv (-2,3 %)	Kirkon sektori lomaoikeus 38 pv (-3,1 %)
2 000 €	-660 €	-580 €	-790 €
2 500 €	-820 €	-720 €	-990 €
3 000 €	-980 €	-870 €	-1 180 €
3 500 €	-1 150 €	-1 010 €	-1 380 €
4 000 €	-1 310 €	-1 160 €	-1 580 €
4 500 €	-1 470 €	-1 300 €	-1 770 €
5 000 €	-1 640 €	-1 450 €	-1 970 €

dään enemmän töitä. Taulukosta 2 on nähtävissä suorien ja epäsuorien leikkauksien yhteisvaikutus. Osa leikkauksista, kuten sairauspäiväkorrens si sekä lomarahaa alennus, ovat kuitenkin absoluuttista palkanalennusta, mikä näkyy suoraan käteen jäävässä tulossa. Nämä ovat luettavissa taulukosta 3. Luvut ovat bruttolukuja, joten verotus tasaa näiden vaikutusta käteen jäävän tulon muutokseen – pienemmissä palkoissa vähemmän ja suuremmissa enemmän.

Mitä tapahtuu seuraavaksi?

Kaikkien työmarkkinajärjestöjen tavoitteena on estää sopimusvapautta kaventavan lainsäädännön toteuttaminen ja toteuttaa hallituksen tavoitte sopimusteitse. Työmarkkinaosapuolet ovat tammikuun loppupuolella palanneet neuvottelupöytään ja myös EK on ilmoittanut, että

työmarkkinaratkaisu voidaan heidän puolestaan tehdä, vaikka joulukuussa ratkaisusta irtisanoutunut AKT ei olisikaan siinä mukana.

Tämänkertaiset neuvottelut tuskin ovat helpommat kuin aikaisemilla kierroksilla. Keskeisenä syynä tähän on hallituksen ennalta määräämä lopputulos, johon neuvotteluosapuolten tulisi pyrkiä. Tällainen ulkopuolinen puuttuminen työmarkkinoiden itsesääntelyyn merkitsee paluuta vuoden 1940 tammikuun kihlausta edeltäneeseen aikaan, jossa työn tekemisen ehdoista ei neuvoteltu vaan ne saneltiin. Tässä mielessä maan hallitus on johdonmukaisesti toteuttanut sanelupolitiikkaa ja pyrkinyt kaventamaan kansalaisten ja yritysten vapauksia. Se näkyy myös lakiluonnoksessa: ”tarkoitus pyhittää keinot” -periaatteella laadittu lakiteksti

on lainsäädäntöteknisesti karseaa luettavaa.

Mikäli perustuslakivaliokunta ei torppaa lakipakettia perustuslain ja kansainvälisten ILO-sopimusten vastaisena ja eduskunta säätää aiotut muutokset tulemaan voimaan nykyisten virka- ja työehtosopimusten päättyessä, ollaan mielenkiintoisessa tilanteessa. Onko työntekijöillä kiinnostusta neuvotella uusista sopimuksista useita prosentteja huonommilla ehdoilla? Millaisia myönnytyksiä työnantajaosapuolen tulisi tehdä, jotta uudet sopimukset eivät olisi työntekijöiden kannalta epäreiluja? Millaisiin toimenpiteisiin työntekijät ovat valmiita ryhtymään, jos kihlaus ei enää olekaan kahden kauppa? Näitä kysytään helmi-maaliskuun vaihteessa toteutettavassa AKIn jäsenkyselyssä – muista vaikuttaa! ✕

Reformaation merkkivuosi tulee – oletko valmis?

MERJA LAAKSAMO
PÄÄTOIMITTAJA

Ensi vuonna tulee kuluneeksi 500 vuotta siitä, kun Martti Luther julkaisi kuuluisat teesinsä Wittenbergissä. Ympäri Eurooppaa juhluvuotta on valmisteltu jo pitkään, Saksassa erityisesti kunnostamalla Lutherin elämään liittyviä matkailukohteita. Muun muassa Wittenbergin linnankirkko on ollut viime vuodet täydellisen saaneerauskohteena ja suljettuna yleisöltä. Kirkko avataan lokakuun alussa entistä ehompana vastaan-

ottamaan reformaation merkkivuoden vieraat.

Suomessakin merkkivuotta valmistele laaja organisaatio. Kirkkohallitus asetti syksyllä 2013 runsaaksi neljäksi vuodeksi 500-vuotismerkkivuoden kansalaisvaltuuskunnan ja päätoimikunnan. Merkkivuotta vietetään tunnuksen Armoa 2017! alla. Sen tavoitteena on ohjata pohtimaan, mitä omassa seurakunnassa olisi uudistettava. Merkkivuosi innostaa myös kyselemään yhdessä muiden paikallisten toimijoiden kanssa, millaista on hyvä elämä tänään ja tulevaisuudessa.

Crux-lehden teemana on tänä vuonna reformaatio ja reformaation merkkivuoden valmistelu. Aloitamme vahvasti Luther-tutkija Juhani Forsbergin artikkelilla Mitä jokaisen papin ja kanttorin pitäisi tietää Lutherista?

Reformaation merkkivuoden projektisihteeri Timo-Matti Haapiainen johdattelee lukijoita merkkivuoden salaisuuksiin ja kirjoittaa sekä tässä lehdessä että myös seuraavassa numerossa, millaisia mahdollisuuksia

vuosi tarjoaa seurakunnille ja niiden työntekijöille.

Monet reformaation merkkivuoden tapahtumista sijoittuvat Turkuun, jossa Suomen uskonpuhdistaja ja kirjakielen isä Mikael Agricola vaikutti. Turussa vietetään reformaation merkkivuoden valtakunnallisia avajaisia ensi lokakuun lopussa kuten myös virallista pääjuhlaa vuotta myöhemmin. Projektikoordinaattori Katariina Ylikännö kertoo merkkivuoden valmisteluista Turun näkökulmasta.

Kirkolliskokous hyväksyi viime syksynä suomenkieliseen virsikirjan lisävihkoon 79 ja ruotsinkieliseen 147 uutta virttä. Lisävihkot otetaan käyttöön kuluvan vuoden aikana ja niillä juhlistetaan reformaation merkkivuoden alkua. Uusien virsien tarjoamista mahdollisuuksista kirjoittaa lisävihkotyön projektisihteeri Samuli Koivuranta.

Tässä lehdessä julkaistaan myös Kirkon tutkimuskeskuksen tutkijan Maarit Hytösen artikkeli Suomalaisen suhtautuminen naispappeuteen 2000-luvulla. Naispappeuden hyväksymisestä tulee tänä vuonna kuluneeksi 30 vuotta, mutta edelleen on niitä, jotka välttelevät naispappeja.

Opiskelijat aloittavat pian kesätyöpaikkojen etsinnän. Työsopimusten teossa auttaa Kesätyöntekijän pikkujättiläinen. AKI on antanut ohjeistuksen teologian ja kirkkomusiikin opiskelijoiden palkkaukseen seurakunnissa. Ohjeistus löytyy kotisivuilta.

Hyvää paastonaikaa ja pääsiäistä, voimia työhön! ✕

Merkkivuosi innostaa
kyselemään, millaista
on hyvä elämä tänään ja
tulevaisuudessa.

KANTTORI-URKURILIITON OPINTOMATKA 7. - 11.9.2016

KANTTORI-URKURILIITON OPINTOMATKALLE Pohjoismaiseen Kirkkomusiikkisymposiumiin Göteborgiin on muutama paikka jäljellä. **Matka alkaa 7. syyskuuta ja päättyy symposiumin päättyessä 11. syyskuuta.**

Lisätietoa opintomatkan ohjelmasta on liiton kotisivuilla. Matkan hinta on n. 1200 euroa. Matkalle voi saada liiton opintomatkastipendin (200 euroa), jos ei ole sellaista saanut kuuteen täyteen vuoteen. Ilmoittautumiset heli.meinola@akiliitot.fi, puh. (09) 4270 1515. ✕

Kesän kanttori-tapaaminen

KANTTORI-URKURILIITON perinteinen jäsentapaaminen järjestetään Urkuyö ja Aaria -festivaalin yhteydessä elokuussa, tarkempi aika ja paikka täsmentyvät myöhemmin. Tapaamisesta tiedotetaan lisää uutiskirjeessä ja liiton kotisivuilla.

OIKAISU

Cruxissa 4/2015 oli artikkelin Virsikokemus surun peilinä kirjoittajan nimi väärin. Artikkelin kirjoittaja on **Riitta Jukkola** eikä Riikka Jukkola.

KUUSANMÄKI

Virsi, reformaatio ja Luther

EERO ANNALA
KANTTORI-URKURILIITON
PUHEENJOHTAJA
eero.annala@evl.fi

Wittenber-
gin yliopis-
ton opettaja
Martti Lut-
her kokosi

laajasti oppilaita ympäri Euroop-
paa. Lutheria on kiittäminen kan-
sankielisestä virsilaulusta. Refor-
maation aika oli protestanttisen
virren syntyäikää ja virret muovau-
tuivat yleiseen seurakunnalliseen
käyttöön. Kansakielisiä virsiä si-
sältävästä liturgiasta tuli vallitseva
ja seurakuntavirrestä tuli Lutherin
ansioista jumalanpalvelusmusiikin
lähtökohta ja päämuoto. Virressä
on kolme säiettä: melodia, runo ja
sisältö. Luther oli tavallaan ovela
mies; hän istutti tuttuihin melodioi-
hin uusia virsitekstejä ja muita lau-
luja ja sai näin kansan laulamaan.
Monet eivät tuolloin osanneet vielä
lukea, mutta laulaa he osasivat. Ja
näin evankeliumi virisi soimaan
kansan keskuudessa.

Lutherin virsien esikuvana oli-
vat psalmit, katekismus ja evanke-
liumit. Katekismusvirret olivat ope-
tuskäyttöön ja lähetysvirret kutsu

uuden evankelisen opin omaksu-
miseen. Luther sanoi, että virsien
sisällössä tuli ilmetä ”elävä, raa-
matullinen henki”. Hän on itse kir-
joittanut 37 virttä.

Ensimmäiset virtensä Luther
toimitti vuonna 1524. Niissä oli
kahdeksan psalmivirttä (Achtliede-
buch). Lutherin esimerkki innoitti
runsaasti muita aikalaisia kirjoitta-
maan uusia virsiä. Aikalaiset vir-
sirunoilijat käyttivät uusien virsi-
runojen sävelminä myös vanhoja
latinankielisiä hymnejä.

Ajatelkaapa, Keski-Euroo-
pasta katsottaessa syrjäisessä Suo-
messa näki päivänvalon ensimmäi-
nen suomenkielinen virsikirja jo
vuonna 1583 (Jaakko Finno), pal-
jon ennen painokoneen keksimistä.
Ja uutta virttä pukkaa edelleen.
Virsikirjan uudet lisävihkot (suo-
meksi ja ruotsiksi) ovat valmistu-
massa ja saadaan ottaa käyttöön
heti, kun niteet ilmestyvät painosta.
Odotan suurella mielenkiinnolla
uusia lisävihkoja ja haluan roh-
kaista käyttämään niitä ahkerasti.
Virressä on voimaa. Virttä ei saa
koskaan väheksyä.

Ja yllätys, yllätys! Neuvottelut
yhteiskuntasopimuksen aikaan-
saamiseksi ovat jälleen käynnisty-
neet. Pakkolait on jäädytetty tois-
taiseksi. Voi miten hartaasti toivon
sopua, sopimusta ja yhdessä eteen-
päin katsomista näin työmarkkina-
silmin.

Toivotan kaikille hyvää laskeu-
tumista paastonaikaan ja tulevaa
suurta sunnuntaita ja pääsiäisen
iloa! ✕

Virressä
on voimaa.

LIITTOJEN JÄSENMAKSUT VUONNA 2016

Suomen Kanttori-urkuri-liitto

Varsinaiset jäsenet

Varsinaisen jäsenen jäsenmaksu on 1,35 % ennakonpidätyksenalaisesta palkasta.

Työelämän ulkopuolella olevat jäsenet

Työelämän ulkopuolella olevan jäsenen jäsenmaksu on 9 € kuu-kaudessa (koko vuodelta 108 €).

Opiskelijajäsenet

Opiskelijajäsenyys on maksuton. Työttömyyskassaan kuuluvan opiskelijajäsenen jäsenmaksu on 100 € vuodessa.

Eläkeläisjäsenet

Eläkkeellä olevan jäsenen jäsenmaksu on 30 € vuodessa. Ennen 1.1.2012 eläkkeelle jääneiden jäsenyys on maksuton. Maksutomaan eläkeläisjäsenyyteen ei sisälly Crux-lehteä eikä kotisivujen käyttöä.

Kannattajajäsenet

Kannattajajäsenen jäsenmaksu on 40 € vuodessa.

Suomen kirkon pappisliitto

Varsinaiset jäsenet, maisterijäsenet ja kandidaattijäsenet

Varsinaisen jäsenen, maisterijäsenen ja kandidaattijäsenen jäsenmaksu on 1,25 % ennakonpidätyksenalaisesta palkasta.

Työelämän ulkopuolella olevat jäsenet

Työelämän ulkopuolella olevan jäsenen jäsenmaksu on 9,20 € kuu-kaudessa (koko vuodelta 110 €).

Ulkomailla työskentelevät jäsenet

Ulkomailla työskentelevän jäsenen jäsenmaksu on 13,30 € kuukaudesta (koko vuodelta 160 €).

Kaksoisjäsenet

Kaksoisjäsenen jäsenmaksu on 45 euroa vuodessa. Jäsenmaksu ei sisällä työttömyyskassan jäsenyyttä.

Opiskelijajäsenet

Opiskelijajäsenyys on maksuton. Työttömyyskassaan kuuluvan opiskelijajäsenen jäsenmaksu on 100 € vuodessa.

Eläkeläisjäsenet

Eläkkeellä olevan jäsenen jäsenmaksu on 40 € vuodessa.

Muistathan ilmoittaa liittoon, jos työnantajasi tai yhteystietosi muuttuvat tai jos siirryt työelämän ulkopuolelle! Maksamalla jäsenmaksun varmistat jäsenyytesi liitossa ja Erityiskoulutettujen työttömyyskassassa, lisäksi olet oikeutettu käyttämään liittojen tarjoamia jäsenetuja.

Kun vaihdat työpaikkaa, uusi työnantaja tarvitsee sinulta valtakirjan voidakseen perä jäsenmaksun palkastasi. Saat valtakirjalomakkeen soittamalla liiton toimistoon puh. 09 4270 1503 tai 09 4270 1515 tai tulostamalla sen liiton kotisivuilta www.akiliitot.fi -> lomakkeet.

Kun olet poissa töistä esimerkiksi hoito-, virka- tai vuorotteluvapaan, työttömyyden, jatko-opintojen tai ulkomailla työskentelyn vuoksi, pyydä liitosta pankkisiirtolomake jäsenmaksun maksamista varten.

Haussa Vuoden pappi 2016?

VUODEN 2015 papiksi valittiin Kalion kirkkoherra Teemu Laajasalo.

On aika miettiä Vuoden pappi 2016 -ehdokkaista. Vuoden pappia voivat ehdottaa liiton alaosaat, opiskelijajärjestöt sekä hallituksen ja valtuuston jäsenet. Yksittäisellä jäsenellä on hyvä

mahdollisuus saada äänensä kuuluviin edustajiensa kautta. Hallituksen ja valtuuston jäsenet sekä alaosaat yhdyshenkilöt löytyvät kotisivuilta www.akiliitot.fi.

Vuoden pappi -ehdotukset perusteluineen lähetetään

31.5.2016 mennessä osoitteella toimisto@akiliitot.fi. Esityksessä voi käyttää myös kotisivuilla olevaan kaavaketta.

Vuoden pappi 2016 julkistetaan syysvaltuuston iltajuhlassa 14.11.2016 Helsingissä. **X**

VUOROTTELUVAPAAN EHDOT TIUKENTUIVAT VUODENVAIHTEESSA

MAARIT LAURIKAINEN

AKIn lakimies

VUOROTTELUVAPAAN SÄÄNNÖT muuttuivat jälleen tammikuun alusta. Tulevien vuorottelijoiden kannalta vuorotteluvapaan ehdot tiukentuivat neljän muutoksen myötä. Vuorotteluvapaalle pääsyn työhistoriaa vaatimus nousi 16 vuodesta 20 vuoteen, vapaan kesto lyheni maksimissaan 180 kalenteripäivään ja vapaata ei voi enää pitää useammassa eri jaksossa. Lisäksi pitkän työhistorian tehneiden korkeampi korvaustaso poistui, ja vuorottelukorvaus on nyt kaikille 70 prosenttia työttömyyspäivärahasta.

Vuorotteluvapaalla tarkoitetaan työntekijän ja työnantajan väliseen sopimukseen perustuvaa määräaikaista järjestelyä, jossa osapuolet vapautetaan työnteko- ja palkanmaksuvelvollisuuksistaan. Vuorotteluvapaan tarkoituksena on tukea työssä jaksamista sekä tarjota vuorottelijan sijaiseksi palkattavalle työttömälle työnhakijalle työllistymismahdollisuus. Alun perin koekieluna vuonna 1996 käynnistynyt vuorotteluvapaajärjestelmä tuli pysyväksi vuonna 2010 säädetyllä vuorotteluvapaalilla. Valtaosa, noin 70 % vuorotteluvapaan käyttäjistä on naisia ja eniten vapaalle jäädään julkisen sektorin naisvaltaisilta aloilta.

Edellisen muutoksen vaikutuksia ei vielä arvioitu

Vapaan ehtoja on muutettu matkan varrella monta kertaa ja edellinen muutos, jolla niin ikään kiristettiin vapaalle pääsemiseen vaadittavaa työhistoriaedellytystä, tuli voimaan 1. syyskuuta 2014. Tuolloisen lainmuutoksen vaikutuksia oli tarkoitus

arvioida kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta, eli viimeistään syksyllä 2016. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitikin mietinnössään valitettavana, että lakia muutetaan uudelleen ennen kuin viimeisimmän muutoksen vaikutuksia työllistymisen edistämiseen on voitu arvioida.

Ehtojen tiukennusten tavoitteet liittyvät luonnollisesti hallituksen säästötalkoisiin. Lakimuutosta koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että työssäoloaikaa pidentämällä, vapaan enimmäiskesto lyhentämällä ja vuorottelukorvauksen tasoa laskemalla arvioidaan saatavan aikaan 50,9 miljoonan euron vuosittainen säästö. Järjestelmän kustannukset on jaettu niin, että valtio rahoittaa vuorottelukorvauksista peruspäivärahaa vastaavan osuuden, työttömyyskassat 5,5 prosenttia ja Työttömyysvakuutusrahasto jäljelle jäävän osuuden.

Lakimuutosta on kritisoitu muun muassa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintöön jätetyissä kahdessa vastalauseessa siitä, että lainvalmistelussa ei ole tarkkoja ja hyvin valmisteltuja kustannus- ja

vaikuttavuusarvioita. Uusien muutoksien tekeminen on katsottu perustelemattomaksi myös siitä syystä, ettei edellisen muutoksen vaikutuksia ole voitu vielä havaita tai arvioida.

Parhaiten työllistävä työvoimapolitiikan palvelu

Vuorotteluvapaalle jäädään lukuisista eri syistä. Joku haluaa mietiskellä elämänarvojaan ja toinen vaikkapa remontoida kesämökkiään. Kuitenkin merkittävälle osalle vuorottelijoista tärkein ajankäyttötapa vapaalla on lastenhoito tai muu hoivatyö, kuten omaishoito. Varmasti on myös niitä, joille vuorotteluvapaalla on keino taltuttaa orastava työttömyys.

Vuorottelusta on kauaskantoista hyötyä myös vuorottelijan sijaiseksi palkattavalle työttömälle, sillä vuorotteluvapaasijaisten työllistyminen sijaisuuden jälkeen on todella korkealla tasolla verrattuna muihin työvoimapolitiikan palveluihin. Työ- ja elinkeinoministeriön tutkimuksessa vuodelta 2013 todetaan, että vuorotteluvapaasijaisista peräti 62,6 % oli työllistynyt 3 kuukautta palvelun päättymisen jälkeen. Vertailun vuoksi esimerkiksi tukityöllistämisen jälkeen vastaava prosentti oli 24,4.

Erityisesti korkean työttömyyden aikana tulisi olla varovainen leikattaessa palvelusta, joka on tutkitusti todettu työvoimapolitiikan palveluista parhaiten työllistäväksi ja joka samalla antaa järjestelyn toiselle osapuolelle mahdollisuuden kerätä voimia ja jaksaa työssä pidempään. ✕

PAPPISLIITON OPINTOMATKAT VUONNA 2016

Opintomatka Venäjälle Petroskoin suomalais-ugrilaiseen teologikoukseen 16. - 21.8.2016

Teologikokouksen teemana on ”Luterilainen ja ekumeeninen”. Kokouksen päätteeksi osallistujat saavat tutustua Inkerin kirkon seurakuntiin Karjalan, Länsi-Inkerin ja Pietarin rovastikunnissa. Matkan hinta on noin 400 €.

Opintomatka Saksaan 10. - 17.10.2016

Reformaation merkkivuoteen valmistava opintomatka Lutherin jäljille Saksaan. Vierailaan Lutherin elämään liittyvissä kohteissa kuten

Eisenach, Erfurt, Eisleben, Wittenberg. Opintomatkan tavoitteena on tutustua uskonpuhdistuksen syntysijoihin ja saada valmiuksia

reformaation merkkivuoden valmisteluihin ja toteutukseen seurakunnassa. Matkan hinta on noin 1200 €. Matkanjohtajat kirkkohistorian dosentti **Esko M. Laine** ja apulais-toiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**.

Ilmoittautumiset kotisivujen kautta www.akiliitot.fi -> **tapah-tumakalenteri** tai heli.meinola@akiliitot.fi, puh. **09 4270 1515**. Lisätietoja merja.laaksamo@akiliitot.fi tai puh. **09 4270 1506**.

Matkoille on mahdollista saada liiton matka-apuraha (350 €) täyden kuuden vuoden välein. Opintomatkoille voivat osallistua Pappisliiton jäsenet puolisoineen. ✕

www.uskonyo.fi

Taide uskon ilmentäjänä

Uskon Yö 29.10.2016

Taidetapahtuma Suomen kirkoissa

Onko seurakuntasi jo mukana?

Yhteistyössä mukana

PAPPISLIITON APURAHAA HAETTAVANA **12 000 EUROA**

PAPPISLIITON HALLITUS julistaa haettavaksi kaksi apurahaa liiton opinto- ja avustusrahosta, yhteismäärältään 12 000 euroa. Apurahat jaetaan joka toinen vuosi. Apurahan saajan tulee olla Pappisliiton työelämäjäsen.

Apurahojen myöntämisessä huomioidaan sekä tieteelliset että ammatilliset tutkimukset. Niillä voidaan tarvittaessa tukea myös sellaisia hankkeita, jotka liittyvät tai sivuavat liiton toimintaa.

Ensimmäinen apuraha (6000 €) myönnetään tieteellisen tutkimuksen tekemiseen (esimerkiksi lisensiaattityö, väitöskirjatyö) tai ammatillisen jatkotutkimuksen (esimerkiksi ylemmän pastoraalitutkimuksen tutkimus) suorittamiseen.

Toinen apuraha (6000 €) myönnetään sellaiseen hankkeeseen, joka edistää papin työtä ja seurakunnan tai kirkon toimintaa tuoden siihen uusia näkemyksiä ja työtapoja. Hankkeeseen ei lähtökohtaisesti tarvitse kuulua tieteellistä tai ammatillista tutkimusta. Painopiste on käytännön työn innovatiivisessa kehittämisessä.

Apurahoja haetaan toukokuun loppuun mennessä (31.5.2016).

Hallitus päättää apurahojen myöntämisestä elokuussa 2016. Apurahojen käyttämisen tulee ajoittua enintään kolmen kalenterivuoden ajalle, myöntämisvuosi mukaan luettuna (v. 2016 - 2018). Apurahan saajan tulee tehdä Pappisliiton

hallitukselle vuosittainen selvitys apurahan käytöstä.

Apurahan hakemislomakkeita saa AKIn toimistosta ja Pappisliiton kotisivuilta (www.pappisliitto.fi). Lisätietoja antaa tarvittaessa AKIn apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**, merja.laaksamo@aki-liitot.fi, puh. 09 4270 1506. X

TAMPERE ORIVESI

AHLMAN

AMMATTI- JA AIKUISOPISTO

ILMOITTAUDU KUORONJOHTOKURSSEILLE

Ammatillista täydennyskoulutusta alan huippujen johdolla Oriveden Opistolla 13. - 21.6.2016

Kurssit ovat yhteensopivia Sibelius-Akatemian kuoronjohtokurssien tutkintovaatimusten kanssa.

Kuoronjohton peruskurssi

+ viikonloppu keväällä

Opettajana Rita Varonen

Kurssimaksu 870 €

Kuoronjohto C

+ viikonloppu keväällä
ja tenttijakso syksyllä

Opettajina Seppo Murto
ja Kari Turunen

Kurssimaksu 995 €
+ viikonloppu 179 € *

Kuoronjohto D

+ viikonloppu keväällä
ja tenttijakso syksyllä

Opettajina Seppo Murto
ja Kari Turunen

Kurssimaksu 995 €
+ viikonloppu 179 € *

* Osallistujilta veloitetaan lisäksi 40 € Taideyliopiston avoimen yliopiston kirjautumismaksu.

Tutustu koko kurssitarjontaan nettisivuillamme!

WWW.AHLMAN.FI

AKIPEDIA

TALVILOMA

Mihin mennessä talviloma on pidettävä kevään aikana?

Edelliseltä lomanmääräytymisvuodelta (1.4.2014 – 31.3.2015) kertynyt loma pidetään pääsääntöisesti viimeistään tämän vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Perustellusta syystä loma voidaan antaa vielä syyskuun loppuun mennessä.

Perusteltu syy on esimerkiksi pitkä virka- tai työvapaa tai kiireinen työtilanne. Vuosiloma on kuitenkin aina annettava lomavuotta seuraavan syyskuun loppuun mennessä. Jos lomaa ei voida antaa tähän mennessä, siitä maksetaan lomakorvaus, jollei lomapäivien säästämisestä ole yksimielisesti sovittu. Säästää voi enintään 10 lomapäivää tai työnantajan kanssa erikseen sovittaessa 15 päivää.

Lähetä oma
kysymyksesi
os. edunvalvontaa@
akiliitot.fi.

Veroehdotus
on tulossa
**TARKASTA, ETTÄ
JÄSENMAKSUSI
ON MERKITTY
OIKEIN!**

Ammattijärjestön jäsenmaksu on verotuksessa vähennyskelpoinen.

Tarkasta, että jäsenmaksusi on merkitty oikein veroehdotukseen. ✕

.....

**Kenestä Vuoden
kanttori 2016?**

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON hallitus valitsee Vuoden kanttori -palkinnon saajan. Alaosastot voivat lähettää perustellut ehdotuksensa Vuoden kanttoriksi liiton hallitukselle osoitettuna **30.4.2016** mennessä liiton toimistoon tuula.anttonen@akiliitot.fi tai Suomen Kanttori-urkuriliitto Rautatieäisenkatu 6, 00520 Helsinki. Vuoden kanttori julkistetaan elokuussa Urkuyö ja aaria –festivaalin yhteydessä pidettävässä liiton jäsentapaamisessa, jonka aika ja paikka ilmoitetaan myöhemmin. ✕

En pensionärs funderingar...

HENRY BYSKATA
Prost, Vasa

Prostarnas FBK

Vår teologkurs som påbörjade sina studier hösten 1967 vid Helsingfors universitet bestod av 200 studerande, varav fem hade svenska som modersmål. Jag fick min teol. kand.-examen 5 mars 1973, blev prästvigd 11 mars samma år av biskop **John Vikström**. Jag gick i pension 1 juli 2010. Det blev bl.a. kyrkoherdetjänster i Gran-kulla svenska, Nykarleby och Vasa svenska församlingar. När jag

fyllde 60 år i oktober 2006 sade jag upp mig från min kyrkoherdetjänst och gick i deltidspension. Jag jobbade som församlingspastor (60 %) i Vasa i tre och ett halvt års tid. Det blev en mjuk ingång i pensionärstillvaron. Jag hann vara pensionär i dryga tre veckor, så inledde jag en ett halvt år lång tjänstgöring som tf. kyrkoherde i Replot församling i Korsholms kyrkliga samfällighet. Vi var några nyligen pensionerade prostar, som skämtsamt kallade oss för "prostarnas FBK", dvs. vi var beredda att rycka in när vi behövdes. Senare var jag ännu någon månad tf. kaplan i Vasa svenska församling. Ännu senare blev det tre månader som vik. kaplan i Kvevlax, Replot och Solf församlingar år 2014. Jag har alltid tyckt om att röra mig bland folk av alla de slag. Gudstjänster, förrättningar och andakter på sjukavdelningar, åldringshem mm. ger möjligheter att träffa många människor. Kanske inte minst känslan och upplevelsen av att ännu behövas gör sitt till att det är lätt-

are att svara jakande på inkallelser till tjänst en begränsad tid i vår kyrka.

Hembygdsforskning

Redan i slutet av år 2008 kom jag med i Vörå kommuns historikgrupp, som hade som uppgift att skriva min hembygds nyaste historia för åren 1945 – 2006. Arbetet med boken kom att ta över fem år. Den utkom år 2012 med 528 sidor: Inte av råg allenast. Jag skrev kapitlet Församlingarna och det religiösa livet (53 sidor). Jag kallades också med i Vörå församlings arbetsgrupp för en historik över kyrkan och församlingen. Boken utkom år 2014 med namnet: Fädernas kyrka – och vår. Av de 328 sidorna stod jag för ca 40 sidor. I november 2013 fick jag av Krigsinvalidernas Brödraförbunds Kust-Österbottens (tidigare Vasa) distrikt ta emot uppdraget, att skriva en historik över distriktets 70 år. Jag hade endast ett år på mig att redogöra för åren 1944 – 2014, så det blev ett sannskyldigt heltidsarbete! Distriktet firade sitt jubileum den 30 november 2014 i Vasa stadshus festsal och samtidigt delades den färdiga historiken ut. Verket utkom som en bok på två språk med en mellersta del bestående av intervjuer med tolv krigsinvalider och förtroendepersoner på respektive persons modersmål. Boken omfattar 246 sidor och jag gjorde själv översättningen från svenska till finska med min fru Maija-Liisa (kurskamrat från teologkursen) som språkkontrollant.

Att plocka bär, orientera, fiska, hugga brasved, underhålla byggnaderna ger fritid och pensionärstid med innehåll.

Auktoriserad translator

Under mina år som kyrkoherde i Grankulla i början av 1980-talet avlade jag examen för edsvuren translator finska-svenska och omvänt. Detta har gett mig en hel del frilansuppdrag för bl.a. Borgå domkapitel, Kyrkostyrelsen, Krigsinvalidernas Brödraförbund och Finlands Krigsveteraners förbund, Vasa kyrkliga samfällighet, Finlands kyrkas prästförbund och Kyrkans Akademiker AKI r.y. I många år har jag översatt till svenska några sammanfattande sidor av tidningen Sotainvalidi-Krigsinvaliden. Att syssla med översättningar håller min hjärna igång liksom andra som sitt intresse kan ha att lösa korsord eller sudoku.

Förtroendeuppdrag och motionsidrott

I hela tjugofem år var jag Vasa krigsinvaliddistrikts frivilligarbetande brödra- och förtroendepräst, ett uppdrag jag lämnade vid utgången av år 2014. I en fyraårsperiod satt jag efter min pensionering som förtroendevald i gemensamma kyrkorådet och gemensamma kyrkofullmäktige i Vasa kyrkliga samfällighet. I ett halvt dussin år har jag suttit med som Borgå stifts representant i Finlands Krigsveteranförbunds nationella andliga kommitté. Att orka med arbete och förtroendeuppdrag förutsätter att min hälsa och kondition är i sin ordning. För detta har jag varit ödmjukt tacksam. Sedan studietiden har jag sysslat med orientering och joggande. År 1989 försökte jag mig också på maraton och Vasaloppet. Det har blivit dussintalet Vasalopp och över femtio maratonlopp under åren. Det har blivit ett par tusen kilometer

varje år av joggande, orientering, cykling och skidåkning.

Fritidshus och barnbarn

Från år 2009 har min fru och jag haft en fritidstuga i Kvarkenarkipelagens världs naturarv. Vi har bilväg till stugan, där vi har tillgång till vatten och el. Vi vistas gärna där ungefär en fjärdedel av året, sommar- som vintertid. Att plocka bär, orientera, fiska, hugga bränsved, underhålla byggnaderna ger fritid och pensionärstid med innehåll. Våra tre barn och våra sju barnbarn är naturligtvis viktiga och en del resor varje år blir det till dem och deras hem i Åboland, Åland och Bryssel. Jag läser gärna och mycket på flera språk. Hillary Clinton, som nu vill bli demokraternas presidentkandidat i USA, gav år 2014 ut sina memoar

er gällande åren som utrikesminister (2009 – 2013), *Hard Choices*. Boken kan väl också gälla som en programförklaring för en presidentkandidat. Efter sex barnbarn som alla är pojkar fick vi ett sjunde, en flicka, Charlotta. **Hillary Clintons** första barnbarn, också med namnet Charlotte, får henne att lyriskt och inspirerande skriva: "Becoming a grandmother has made me think deeply about the responsibility we all share as stewards of the world we inherit and will one day pass on. Rather than make me want to slow down, it has spurred me to speed up. As Margaret Mead said, children keep our imaginations fresh and our hearts young, and they drive us to work for a better future." Det är ord det är bra att stämma in i. Jag, Henry, är ju bara ett år äldre än Hillary! ✕

Armoa⁺
2017!
Reformatio 500 v

MITÄ JOKAISEN PAPIN JA KANTTORIN PITÄISI TIETÄÄ **LUTHERISTA?**

Vuosi 2017 on reformaation juhluvuosi, jota on jo eri puolilla maailmaa ryhdytty valmistelevaan. Tuolloin on kulunut 500 vuotta siitä, kun augustinolaismunkki Martin Luther julkaisi 95 teesiä aneista. Naulasiko hän teesit Wittenbergin linnankirkon oveen tai jopa kaupungin muidenkin kirkkojen oviin, on asetettu joskus kyseenalaiseksi, mutta kiistatonta on, että aneteesien julkaiseminen oli alkusysäys tapahtumasarjalle, jota kutsutaan reformaatioksi.

JUHANI FORSBERG

TT, Luther-tutkija, Helsinki

Juhlavuoden lähestyessä mielenkiinto Lutheria ja hänen elämäntyötään kohtaan on aivan ilmeisesti lisääntynyt. Eivät ainoastaan kirkon elämään aktiivisesti osallistuvat vaan laajempikin yleisö saattaa asettaa seurakunnan työntekijöille asiaa koskevia kysymyksiä, joihin he odottavat papeilta tai kantoreilta luotettavia vastauksia.

Lutherin elämäntyö ja sen tutkimus

On tärkeää, että teologisen koulutuksen saaneet papit – riippumatta siitä, missä heidän opintojensa pääpaino on ollut – hallitsevat perustiedot, jotka liittyvät kolmeen alueeseen: 1) Lutherin tärkeimpien kirjoitusten sisältö, 2) Lutherin ja reformaation historialliset tosiasiat, 3) Lutherin teologian ydinkohdat.

Olennaista ei ole, että papeilla on päässään mahdollisimman pal-

jon tietoa reformaation yksityiskohdista. Jokaisen teologin ei tarvitse olla tieteellisesti harjaantunut Luther-tutkija. Mutta jokaisen on syytä osata asiasta ainakin niin paljon, että tietää, mistä luotettavaa tietoa on löydettävissä, ja että hänen ulottuvillaan on Lutheria ja reformaatiota koskevaa korkeatasoista kirjallisuutta tai muita tietolähteitä. Mainitsen alempana tästä muutamia esimerkkejä.

Tärkeimmät teokset

On jossakin määrin tulkinnanvaraista, mihin tärkeysjärjestykseen Lutherin kirjoitukset pannaan, mutta kokonaan sattumanvarainen järjestys ei ole. Seuraavassa minun suositukseni: 1) Molemmat katekismukset. Erityisesti Lutherin pappeja varten kirjoittama Iso katekismus on uskon ydinkysymysten selitys, joka on yhä verraton lähde Lutherin ajatusten esittämiseen seurakuntalaisille. 2) Toiseksi nostaisin ns. reformatoriset pääkirjoitukset, ja niistä erityisesti traktaatin Kristityn vapaudesta sekä Puheen hyvistä teoista. Myös muut Lutherin 1520 julkaisemista teoksista ovat tärkeitä, mutta niiden poleeminen muoto ja sisältö saattaa helposti johtaa yksipuolisiin tulkintoihin, jos Lutherin ajattelun kokonaisuus ei ole riittävän hyvin hallinnassa. 3) Kolmanneksi sijoitan Lutherin laajemman Galatalaiskirjeen kommentaarin (1532, 1535), joka on varsin merkittävä siitä huolimatta, että se sellaisenaan ei ole Lutherin kynästä lähtöisin. Myös luterilaisten tunnustuskirjojen myöhemmät osat (Sovinnonkaava) pitävät tätä teosta ohjeellisena vanhurskauttamisopin tulkinnassa. 4) Mainittujen tekstien jälkeen tärkeysjärjestys vaihtelee

Lutherin virret ovat hänen sanomansa ja teologisen ajattelunsa jalokiviä.

järjestyksen laatijasta riippuen entistä enemmän. Itselleni merkittäväksi muodostui ”vanhan” Lutherin Genesis -luennot, jotka ovat nyt myös suomennoksena saatavilla. Joku toinen mainitsisi ilman muuta Erasmusta vastaan suunnatun kirjoituksen Sidotusta ratkaisuvallasta (1525), jota Luther itse piti yhtenä tärkeimmistä kirjoistaan. Teoksen sisältö on kuitenkin harjaantuneellekin teologille tosi vaativa ja virhetulkintoille altis.

Elämänvaiheet

Lutherin elämänvaiheista sekä reformaation synnyn ja kehityksen historiasta on olemassa valtava mutta laadultaan kirjava määrä tieteellistä ja populaaria kirjallisuutta. Suomenkielillä on valitettavan vähän uutta laadukasta tuotantoa tältä alueelta. Muilla kielillä sitä toki löytyy. Lutherin biografioiden perusteellisin saksankielinen laaja kolminiteinen teos: Martin Brecht, Martin Luther (Stuttgart 1981–1987, myös engl.). Roomalaiskatolinen Luther-tutkija Peter Manns kirjoitti samoihin aikoihin Luther-biografian, jonka suppeampi versio julkaistiin myös suomeksi: Peter Manns – Helmuth Nils Loose, Martti Luther (SLEY 1983). Jos haluaa tarkistaa vuoden, kuukauden ja jopa päivänkin tarkkuudella, missä Luther kulloinkin oli ja mitä hän teki, aivan verraton apuneuvo on suomeksikin julkaistu teos: Andrea von Dülmen, Martti Luther. Elämä, teot ja kirjoitukset (IdeaNova Oy 2002). Kirjan sisältämät teologiset tulkinnat on kuitenkin tarkistettava muualta. Jo varsin vanha, mutta vuosikymmeniä kurssikirjanakin käytetty Luther-biografia, jonka perustie-

dot pääpiirteissään pitävät kutinsa, on Roland Bainton: Here I Stand, suomeksi Tässä seison. Martti Lutherin elämä (SLEY 1982). Lajissaan inspiroivin Luther-biografia on Richard Friedenthal, Luther. Sein Leben und seine Zeit (Piper 1982, useita uusintapainoksia), koska se ottaa poikkeuksellisella tavalla mukaan myös aikakauden yleisen historian.

Teologia

Lutherin teologiasta ei ole viime vuosikymmeninä julkaistu vastaavia kokonaisesityksiä kuten olivat esim. Paul Althaus, Die Theologie Martin Luthers (1962) ja Die Ethik Martin Luthers (1966). Molemmat teokset on käännetty myös englanniksi. Vaikka viime vuosisadalla pohjoismaissa tehtiin runsaasti Luther-tutkimusta, vastaavia teoksia ei syntynyt sen tuloksena. Sen sijaan Lutherin teologian erityiskysymyksistä on ilmestynyt suunnaton määrä monografioita.

Tunnetuimmat Lutherin teologian tutkijat Suomessa viime vuosisadalla olivat **Eino Sormunen**, **Lennart Pinomaa** ja **Lauri Haikola**. Kun Luther-tutkimus hieman hiipui muissa pohjoismaissa, Suomessa syntyi uusi vahva Lutherin teologian tutkimusaalto **Tuomo Mannermaan** ansiosta. Hänen ja hänen oppilaittensa teoksiin kannattaa mahdollisuuksien mukaan perehtyä, sillä ne esittävät varteenotettavan korrektiivin viime vuosisadan alkupuolen uusprotestanttiselle Luther-tulkinnalle. Ilmeisesti muutamat Mannermaan teoksista (In ipsa fide Christus adest ja Kaksi rakkautta) ovatkin papistossamme menneet varsin hyvin perille. Useissa tapauksissa valitettavasti on

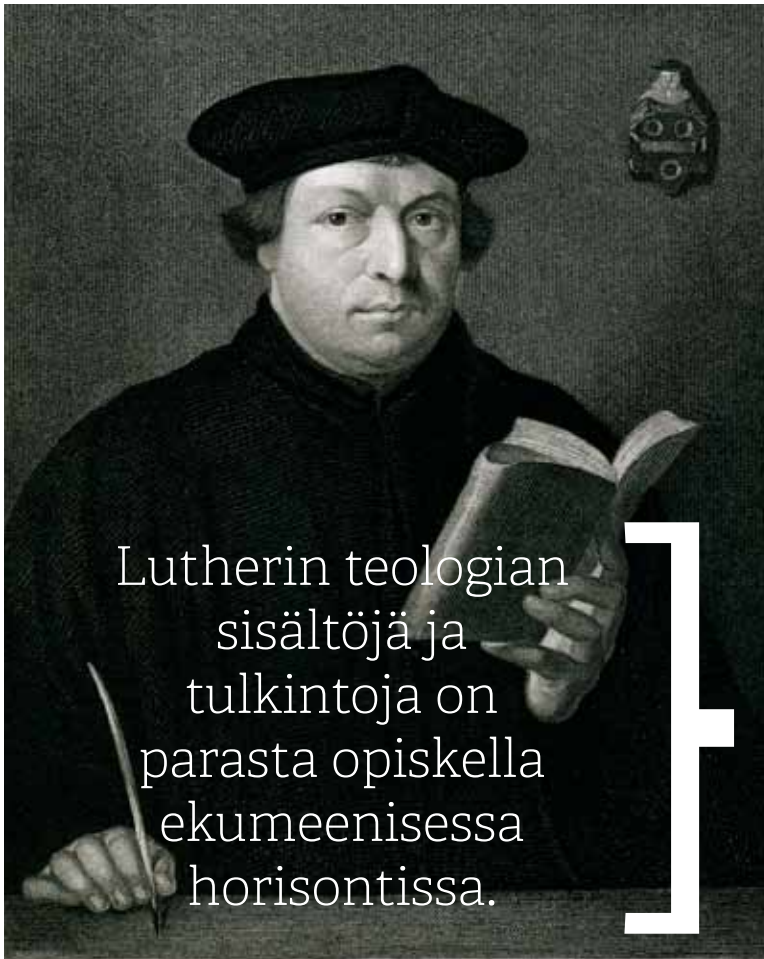
Vanhurskauttamisoppi kuuluu niihin teemoihin, joita luterilaisen papin tulee tuntea.

käynyt niin, että Mannermaan tutkimuksista on iskusanan omaisesti poimittu Lutherin Galatalaiskommentaarin lause ”Itse uskossa Kristus on läsnä” sillä tavoin kirjoittajansa tutkimustuloksia kaventaen, että uskonvanhurskauden forensinen puoli on sivuutettu kokonaan. Joka tapauksessa on selvää, että vanhurskauttamisoppi kuuluu niihin teemoihin, joita luterilaisen papin tulee tuntea. Se ei ole kuitenkaan ainoa tärkeä opinkohta Lutherin teologiassa. Siihen kuuluvat olennaisesti myös kysymykset Pyhästä Kolminaisuudesta, Kristuksesta, Raamatusta ja Jumalan sanasta, sakramenteista, kirkosta, rukouksesta. Tietojen päivittämisen näistä aiheista voisi aloittaa vaikka Mannermaan vanavedessä kasvaneen ja uusia näkökulmia löytäneen Olli-Pekka Vainion pienestä mutta mainiosta kirjasta Luther (WSOY 2008).

Legendat

On erinomaisen tärkeää, että jokainen pappi tuntee Lutherin elämää ja teologiaa niin paljon, että hän kykenee oikaisemaan Lutheria koskevat täysin virheelliset väitteet ja tulkinnat, joista monet ovat olleet varsin sitkeähenkisiä. Kaksi esimerkkiä: Lutherin sanomaksi väitetty lause ”Jos tietäisin, että huomenna tulee maailmanloppu, istuttaisin tänään omenapuun” on vain 70 vuotta sitten ilmaantunut mietelmä, jollaista Luther ei koskaan lausunut, eikä sen sisältämä mahdollinen ”teologia” istu Lutherin ajatteluun. Hieman vanhempi Luther-väärennös on saksalaisen runoilijan 1700-luvulla esittämä riimi: ”Ken ei lemmi viiniä ja laulua ja naista, hänen koko elämänsä

on narrinlaista.” Lutherin elämästä ja tuotannosta on hyvä tuntee myös muutamat kärjistyksen, joita ei mil-lään lailla voi eikä tarvitse puolus-taa. Näitä ovat esimerkiksi Lutherin vimmaiset lausahdukset kirjoituk-sessa talonpoikia vastaan (1525) sekä vanhan Lutherin juutalaisia vastaan julkaisema kirjoitus Juuta-laisista ja heidän valheistaan (1543).

Ekumeeninen horisontti

Lutherin teologian sisältöjä ja tul-kintoja on parasta opiskella eku-meenisessä horisontissa. Merkki-vuosi 2017 ei saa eikä voi olla kopio aikaisemmista vastaavista juhla-vuosista, joita vietettiin usein pro-

testanttisen uhon siivittämänä. Ny-kyisin yhä useampi huomattava Luther-tutkija tulee roomalaiskato-lisen kirkon oppineiden joukosta. Edellä mainittu **Peter Manns** piti Lutheria ”uskon isänä” (Vater im Glauben), jolla on paljon annetta-vaa kristikunnan yhteiselle todis-tukselle.

Virret ja virsisävelmät

Kirkkomuusikkojemme olisi hyvä ottaa esikuvakseen Luther-tunte-muksessa **Johann Sebastian Bach**, joka tunsikin luonnollisesti Lutherin virret ja niiden sävelmät läpikotai-sin, mutta oli syvällisesti perehty-nyt myös Lutherin raamatunkään-

nökseen ja teologiseen ajatteluun. Sen tähden voin myös kanttoreille suositella samaa, mitä olen eh-dottanut papeille. Lutherin virsiä on virsikirjassamme yhä useita, ja muutamat niistä ovat ahke-rassa käytössä. Valitettavasti liian moni Lutherin virsistä on suomen-kielisessä traditiossa tarvelty sil-pomalla säkeistöjä pois, eivätkä niiden käännöksetkään ole ongel-mattomia. Lutherin virret ovat kui-tenkin hänen sanomansa ja teolo-gisen ajattelunsa jalokiviä, joita ei ainoastaan opiskella, vaan ne tule-vat laulettuina välittömästi osaksi laulajaa itseään. Siinä on niiden ai-nutlaatuinen voima. Lutherin vir-siä ja hänen virsisävelmiään on myös paljon tutkittu, mutta teolo-gin ei liene tarpeen ryhtyä valikoi-maan niitä kirkkomusiikin asian-tuntijoille.

Haastava salapoliisitehtävä päät-täköön tämän jutun. Lutherin tun-netuimpia virsiä on ”Jumala ompi linnamme” (Vk 170), jonka hän kirjoitti 1528. Mikä tai kuka mah-taa olla virren ”se vanha vainooja, kavala kauhea” ja mistä päin se hyökkää? Talvisodan aikana suo-malaisilla oli tähän selvä vastaus, mikä oli valitettavasti totta vasta 400 vuotta myöhemmin. Mutta kuka se oikeasti oli? Se ei ollut paavi, eikä se ollut turkkilaisten uhkaava mahti. Se ei ollut Paholai-nen, joka aiheutti tuohon aikaan masennusta reformaattorin sie-lussa, vaan aivan joku muu. **Martin Brecht** tietää oikean vastauk-sen, se kannattaa etsiä. ✕

Mitä kuuluu teologian opiskelijoille?

Toimin vuonna 2015 Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistyksen työelämävastaavana Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa. Tehtävässä sain kuulla opiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia työnäykymistä kirkossa sekä toisaalta viedä opiskelijoille viestiä kirkon työllisyyssektorilta. Seuraavassa kertaan kokemuksiani kirkon virkaan hakeutuvien teologian opiskelijoiden ajatuksista tulevaan työhön ja työllistymismahdollisuuksiin liittyen.

Eniten kirkon virkaan opiskelevia huolestutti kirkon työtilanne. Nopeasti kurjistunut työtilanne ja kasvanut kilpailu papinpaikoista ovat aiheuttaneet jopa hätäännystä. Teologista tiedekuntaa ei voi pitää liukuhihnana, josta putoaa laatikkoon, jossa lukee kirkko. Ristiriitaiset viestit työtilanteesta ovat aiheuttaneet hämmennystä. Opiskelijoille on jopa kerrottu, kuinka ”hyvät tyypit saavat aina töitä”. Työllistyminen kuitenkin on selkeästi hankaloitunut. Moni hyvä tyyppi ei ole saanut toivomaansa työtä seurakunnasta. Epävarmuus omasta tulevaisuudesta sekä yleisen työtilanteen kehittymisestä tuntuvat kurittavan opiskelijoita.

Toinen opiskelijoita puhuttanut teema oli kirkon virkaan vaadittava portfolio, joka otettiin käyttöön päättyneen vuoden alussa. Kokemukseni mukaan portfolio on lähitökohtaisesti otettu opiskelijoiden keskuudessa hyvin vastaan. Reflektointi omista kokemuksista, tai- doista ja kehittymisen kohteista kir-

kon työntekijänä sekä sen jäsenenä on perusteltua papin virkaan hakeutuville. Selkeä ongelma on kuitenkin ollut opiskelijoiden hämmennys siitä, miten rakentaa oma portfolio. Ristiriitaisia tunteita ovat herättäneet kapituleiden erilaiset ohjeistukset portfoliojen tekemiseksi. Montako portfolioa lopulta teen? Onneksi olen kuullut esimerkiksi teologisessa tiedekunnassa harjoiteltavan juuri tällaisen kyseisen portfoliojen tekemistä.

Kolmas viime vuoden isoista teemoista oli opiskelijoiden toive seurakuntatyön tuntemisen kasvusta. Osa kirkon virkaan hakeutuvista opiskelijoista kokee, etteivät tutkintoon kuuluvat soveltavat opinnot riitä valmistamaan heitä kirkon virkaan. Ilolla olenkin saanut nähdä, kuinka opiskelijat ovat alkaneet itse järjestää tällaista pappeuteen valmistavaa toimintaa.

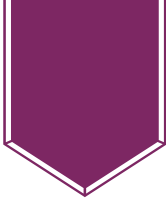
Yllämainittuihin kolmeen teemaan liittyen haluaisin päättäneen toimikauteni pohjalta antaa opiskelijoille neuvon. Hakeutukaa rohkeasti eri seurakuntiin tekemään vapaaehtoistyötä, tutustumaan ja

SARI RAJALA
Teologian kandidaatti,
Helsingin yliopisto

harjoittelemaan. Kerätkää monipuolista kokemusta seurakuntien erilaisista työmuodoista. Saatte portfolioonne täytettä, ammattidentiteettinne kasvaa ja verkostoidutte. Kehotan myös seurakuntia antamaan tuleville kesäteologeille mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia nähdä seurakuntaa muualtakin kuin leirikeskuksesta käsin. Monipuoliset kokemukset ja laaja tuntemus seurakuntaelämästä hyödyttävät kaikkia osapuolia. ✕

Hakeutukaa rohkeasti eri seurakuntiin tekemään vapaaehtoistyötä, tutustumaan ja harjoittelemaan.

MIKÄ REFORMAATION MERKKIVUOSI?

Martti Luther julkaisi 95 teesiä anekaupan
väärinkäytöksiä vastaan 31.10.1517. Tämä tapahtuma
symboloi reformaation alkua. 500 vuotta
myöhemmin vietetään reformaation merkkivuotta.

TIMO-MATTI HAAPIAINEN

TT, projektisihteeri, Kirkkohallitus

L 500-luvulla käynnistynyt reformaatio osui keskelle suurta muutosta, uuden ajan alkuun. Renessanssi, löytöretket, kirjapainotaidon kehittyminen ja muut tekijät mullistivat ihmisten elämää ja tapaa nähdä maailma.

Myös reformaation merkkivuosi osuu keskelle suurta muutosta. Ihmiset, tavarat, aatteet ja pääomat liikkuvat nopeammin ja laajemmalle kuin koskaan ennen. Tietotekniikan kehitys mullistaa arjen ja työn. Ilmastonmuutos, kansainvälinen terrori ja muut uhat tekevät globaalin keskinäisen riippuvuuden näkyväksi.

Reformaation merkkivuoden kysymykset ovat tämän ajan kysymyksiä: Mitä on uudistettava ja miten? Mikä on syytä säilyttää?

Päivittyvä luterilaisuus

Merkkivuosi on mahdollisuus päivittää käsityksiä luterilaisuuden historiasta ja nykytilasta.

Merkkivuosi ohjaa tarkastelemaan reformaation alkuaikoja. Viime vuosikymmeninä Lutherin ja reformaation teologiaa on opittu ymmärtämään uusilla tavoilla. Kun

Lutherin ajattelua on lähestytty keskiajan ja renessanssin kautta, avautuneet maisemat ovat olleet toisenlaisia kuin ne, jotka on muodostettu reformaation muokkaamasta jakautumisesta käsin.

Historian lisäksi katseen on oltava merkkivuotena tässä päivässä ja tulevaisuudessa. Luterilaisuus on tänään jotain muuta kuin 1500-luvulla, ja se elää uusissa ympäristöissä. Perinteisesti luterilaiset alueet ovat muuttuneet, ja globaali luterilaisuus haastaa tarkastelemaan myös suomalaista luterilaisuutta uusista näkökulmista.

Itsenäisyys ja reformaatio

Vuosi 2017 on itsenäisen Suomen juhluvuosi. Reformaation ja Suomen itsenäisyyden merkkivuosien päällekkäisyys luo mahdollisuuksia. Reformaatio on vaikuttanut merkittävästi siihen, millainen itsenäisestä Suomesta tuli. Monet näistä vaikutuksista – kuten kansankielen ja koulutuksen tukeminen sekä valtarakenteiden muuttuminen – kätkeytyvät usein arkisuudessaan. Merkkivuosi luo tilaa reformaation jälkien etsimiselle.

Tämän ajan muutos osuu myös luterilaisuuden ja yhteiskunnan suh-

teeseen. Itsenäisen Suomen luterilaisin vaihe lienee jo takana. Merkkivuosi antaa mahdollisuuden hahmottaa luterilaisuuden, kristinuskon ja uskonnon tulevaisuutta nopeasti muuttuvassa Suomessa.

Armoa2017!

Kirkkohallitus käynnisti syksyllä 2014 reformaation merkkivuoden valmistelut otsikon Armoa2017! alla. Merkkivuoden pääperiaatteet ovat paikallisuus, ekumeenisuus ja tulevaisuus sekä liittyminen Suomen itsenäisyyden juhluvuoteen soveltuvien osin.

Paikallisuus tarkoittaa sitä, että merkkivuosi elää siellä, missä ihmiset ovat. Edustuksellisen ja keskusjohtoisen merkkivuoden vieton sijaan etsitään paikallistasolle mielekkäitä ja seurakunnan perustehtävää tukevia tapoja viettää merkkivuotta.

Reformaation merkkivuosi on enemmän kuin luterilaisuuden tai reformaation vuosi. Reformaatio tukee ajatusta paluusta kristinuskon ytimeen ja alkuperäisiin uskonsäلتöihin uusissa olosuhteissa. Lutherille – raamatunselitysoopin professorille – teologian opettaminen

oli ennen muuta Raamatun selittämistä. Reformaation teologiassa on kestävää se, mikä on yhteistä kaikille kristityille.

Edellisiä täysiä satoja vuosia aneteeseistä on vietetty ekumeenisesti arvioiden kovin erilaisessa tilanteessa kuin vuonna 2017. Ensimmäistä kertaa reformaation merkkivuosi on ekumeeninen, eri taustoista tulevia kristittyjä yhdistävä merkkivuosi. Reformaatiota voidaan tarkastella niin Suomessa kuin maailmanlaajuisesti yhtä aikaa niin katolisen ja ortodoksisen kirkon kuin reformaation synnyttämien kirkkojen ja yhteisöjen näkökulmista. Tulkinnat riippuvat suuresti siitä, miltä puolelta jakolinjoja reformaatiota katsellaan.

Reformaation merkkivuosi määrittyy historiallisen tapahtuman – Lutherin aneteesien julkaisemisen – mukaan. Merkkivuosi määrittyy myös sisällöllisesti: Jumalan armon radikaaliuden motivoimaan uudistukseen kaikkina aikoina ja kaikissa paikoissa. Historia luo merkkivuodelle puitteet, mutta merkkivuosi tähtää sisältöihin: uudistumiseen nyt ja tulevaisuudessa.

Merkkivuoden rakenne

Suomessa merkkivuosi näkyy sekä valtakunnallisissa ja alueellisissa tapahtumissa että paikallisesti seurakuntien ja muiden yhteisöjen arjessa.

Reformaation merkkivuoden vietto on jo käynnistynyt kohti varsinaisen merkkivuoden alkua vievillä tapahtumilla. Kouluissa reformaatiota aletaan käsitellä syyslukukaudella 2016. Merkkivuoden vietto käynnistyy maailmanlaajuisesti 31.10.2016. Ensimmäisenä adventtisunnuntaina 27.11.2016 otetaan seurakunnissa käyttöön uudet virsikirjan lisävihkot.

TIETOA

Merkkivuoden kansalaisportaali löytyy osoitteesta reformaatio2017.fi. Seurakuntien työntekijöille suunnattua materiaalia löytyy osoitteesta sakasti.evli.fi/armoa2017. Merkkivuoden Facebook-sivut osoitteessa facebook.com/reformaatio2017 välittävät ajankohtaista tietoa, kuvia, artikkeleita ynnä muuta.

Seurakuntien toivotaan tarttuvan kahteen erityiseen nostoon: helatorstaihin 25.5.2017 ja syksyn 2017 teesityöskentelyyn. Tarkoitus on, että molemmat tapahtumat rakentavat merkkivuoden sisällöstä käsin ja yhteistyöllä tulevaisuuteen suuntautuvaa laajan osallisuuden kulttuuria.

Helatorstai 25.5.2017 on keväisten juhlien päivä. Monissa seurakunnissa on jo vakiintuneita helatorstai-perinteitä. Näitä on hyvä vahvistaa merkkivuoden hengessä. Vakiintuneiden perinteiden oheen tarjotaan juhlakonsepteja, jotka rakentuvat yhteisen syömisen, omenapuiden istuttamisen ja muun yhteisen toiminnan ympärille.

Syksyn 2017 teesityöskentely yhdistää itsenäisyyden juhluvuoden ja reformaation merkkivuoden teemat otsikollaan Yhdessä – Armo on sitä, ettei jää yksin. Tavoitteena on tarjota jokaiselle mahdollisuus teesin laatimiseen. Ajatuksena on, että jokainen löytäisi luontevan tavan laatia teesi, esimerkiksi kirjoittamisen, piirtämisen, valokuvaamisen tai jokin muuta.

Näitä ja monia muita tapahtumia varten on merkkivuoden verkkosivuilla jaossa materiaalia. ✕

REFORMAATION MERKKIVUOSI TURUSSA TURKU KUTSUU VUONNA 2017

Turussa valmistautuminen Reformaation merkkivuoteen on aloitettu hyvissä ajoin. Onhan kyseessä Suomen ainoa reformaatiokaupunki, johon reformaation ajatukset aikanaan rantautuivat ja josta ne myöhemmin levisivät muualle Suomeen. Turussa vaikutti Suomen reformaattori ja kirjakielen isä Mikael Agricola. Yhä meidän aikanamme Turku on Suomen evankelisluterilaisen kirkon pääkaupunki. Siksi myös merkkivuoden valtakunnalliset päätapahtumat järjestetään Turussa.

KATARIINA YLIKÄNNÖ

Projektikoordinaattori, Turun kaupunki ja
Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä
KUVAT Visit Turku

Merkkivuoden päätoimi-
joita Turun seudulla ovat
Turun ja Kaarinan seu-
rakunnat ja Turun kau-
punki eri toimialoineen.

Lisäksi ohjelman suunnittelussa on mukana laaja joukko erilaisia yhteisöjä ja toimijoita, mm. yliopistot, Turun linna, Mikael Agricola -seura sekä erilaiset kristilliset järjestöt.

Kulttuuriset ja hengelliset juuret tarkastelun kohteena

Merkkivuoden tarkoituksena on lisätä tietoutta reformaation merkityksestä nykypäivän ihmiselle ja innostaa suomalaisia tutustumaan omiin kulttuurisiin ja uskonnollisiin juuriinsa.

” Merkkivuoden
valtakunnallisia
avajaisia vietetään
30. - 31.10.2016 Turun
tuomiokirkossa ja sen
ympärillä.

Se millaisia olemme tänään ja miten tarkastelemme maailmaa juontaa juurensa perheemme ja yhteisömme kulttuurisesta historiasta. Yhteiskunta, jossa elämme, on monenlaisten historian vaiheiden muovaama. Suomen kieli ja suomalainen kulttuuri ja identiteetti ovat saaneet vahvoja vaikutteita reformaatiosta ja luterilaisesta maailmankatsomuksesta. Ymmärtääksemme paremmin itseämme ja ympäristöämme, meidän on hyvä tutustua kulttuurisiin ja uskonnollisiin juuriimme. Reformaation merkkipäivä tarjoaa siihen oivallisen mahdollisuuden.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän merkkipäivän ohjelman suunnittelua kiteyttää kolme avainsanaa:

Usko: Kristillisen uskon ydinsanomien sanoittaminen tämän päivän suomalaisille ymmärrettävällä tavalla. **Juuret:** Tutustuminen omiin kulttuurisiin ja hengellisiin juuriin ja sen kautta oman identiteetin vahvistuminen – ja valmius kohdata toisenlaisista taustoista tulevia. **Uudistuva seurakunta:** Oman seurakuntayhteisön reformaatio – paluu olennaisen sanoman ääreen.

Turun kaupungin tavoitteena merkkipäivälle on: 1) lisätä yleistä tietoutta reformaation vaikutuksista ja merkityksestä nykypäivän ihmiselle, 2) korostaa Turun merkitystä Suomen reformaatiokaupunkina ja kirkollisena pääkaupunkina sekä 3) hyödyntää merkkipäivän tarjoama mahdollisuus alueelliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön ja näkyvyyteen.

Valtakunnalliset

pää tapahtumat ja kevät 2017

Reformaation merkkipäivä käynnistyy Suomessa virallisesti valtakunnallisilla avajaisilla, joita vietetään 30.–31.10.2016 Turun tuomio-

”Turun Mikael” on Turun merkkipäivän hilpeä kuvitusahmo, joka viittaa tietysti kaupungissa vaikuttaneeseen Mikael Agricolaan. Sarjakuvapiirtäjä Pekka Rahkosen luoma hahmo tulee seikkailemaan erilaisina versioina niin merkkipäivän tapahtumien mainoksissa kuin Turun katukuvassakin.

kirkossa ja sen ympärillä. Reilua vuotta myöhemmin uskonpuhdistuksen muistopäivänä 5.11.2017 merkkipäivä huipentuu samassa paikassa valtakunnalliseen pääjuhlaan.

Kevät 2017 täyttyi merkkipäivän tapahtumista. Maaliskuussa Turku on osa kansainvälistä tapahtumasarjaa, kun Euroopan halki matkannut reformaatiorekka mininäyttelyineen parkkeeraa Tuomiokirkkotorille. Tapahtuma toimii alkulaukauksena pari kuukautta myöhemmin järjestettävälle eku-meenisille Kirkkopäiville, jotka koostuvat 19.–21.5. eri tavoin uskovia ja ajattelevia Tuomiokirkkotorille, Aurajokirantaan, kirkkoihin ja Logomoon.

Merkkipäivän teemojen on tarkoitus näkyä vuoden aikana myös Turun alueen kouluissa ja kirjas-

toissa erilaisten tapahtumien, kursien ja projektiviikkojen kautta. Huhtikuussa 3.–9.4. vietettävän Agricola-viikon aikana perehdytään äidinkielen merkitykseen ja viestinnän mahdollisuuksiin. Viikko huipentuu Agricolan päivään 9.4, jolloin muistetaan kirjakielen isää erilaisin tapahtumin.

Historiallista seikkailua koko perheelle

Reformaation teemoissa riittää ihmettelemistä koko perheelle ja Turkuun kannattaa lähteä merkkipäivän kauempaakin. Elämyksellisten opaskierrosten lisäksi suunnitteilla on muun muassa koko perheen reformaatiohenkinen kaupunkiseikkailu. Perheen pienimmille on luvassa myös nukketeatteria ja mahdollisesti ihan oma lasten reformaationäyttely. Nuorisoa taas saattaa kiinnostaa Tuomiokirkkoon liittyvä lisätyn todellisuuden mobiilisovellus, jonka kautta voi kurkistaa virtuaaliseen Agricolan ajan maailmaan ja oppia jotakin siitä, miten reformaatio aikanaan rantautui Suomeen. Keskiajan tunnelmasta ja mauista voi nauttia kesäisillä Keskiajan markkinoilla, joiden teemana on merkkipäivän vuosi 1517.

Suomen reformaatiohistoriaan voi perehtyä Turun linnan näytellyssä, joka esittelee reformaatioaikaa vallan ja arjen näkökulmasta. Turun yliopisto järjestää vuoden aikana monenlaisia tapahtumia, joissa kerrotaan esimerkiksi siitä, miten reformaatio muutti kieltä, kirjallisuutta ja tavallista arkea. Elämyksellisesti voi oppia myös, miltä näyttää ja kuulostaa rekonstruktiona reformaation taitteen messu. Yleisöluennoilla voi kerrata tietoaan Lutherista ja luterilaisuudesta. Valmisteluilla on myös pohjoista reformaatiota avaava tietokirja.

Keskiajan tunnelmasta voi nauttia kesäisillä Keskiajan markkinoilla.

Monipuolisia musiikkielämyksiä

Musiikin ystävälle merkkipuosi tarjoaa monipuolisia elämyksiä. Pian merkkipuoden avajaisten jälkeen HK Areena kokoaa tuhansia nuoria eri puolilta Suomea ”Armoa”-teemalla järjestettävälle Maata näkyvissä -festareille, joilla kuullaan suomalaisia ja kansainvälisiä kristillisiä huippuartisteja. Turun seudun kanttorit ovat valmistelleet merkkipuodelle monipuolista ohjelmaa, jossa virret, kuorot, urut ja jumalanpalvelus ovat vahvasti esillä. Suunnitteilla on muun muassa Lutherin virsiin perustuva lastennäytelmä ”Das Himmlische Hilfswerk”, seurakuntien kuorojen toteuttama Bachin Matteus-passio, keväinen kuorokulkue, nuorisomusiikkitapahtuma sekä urkukonsertteja. Kuninkaantien muusikot esittävät keväällä 2017 kolme varhaista passiosävellystä, joista merkittävimpänä Lutherin työtoverin Johann Walterin

Matteus-passio. Teos on ensimmäinen luterilainen passio, ja se esitetään Suomessa tiettävästi nyt ensimmäisen kerran. Reformaation teemat ja sävelet kuuluvat myös Naantalin ja Turun musiikkijuhlilla kesällä 2017. Naantalissa esitetään Olli Kortekankaalta tilattu merkkipuoden juhlateos. Toinen merkittävä kantaesitys kuullaan reformaatioviikolla marraskuun alussa 2017, kun Turun filharmoninen orkesteri

ensiesittää säveltäjä Pauliina Isomäeltä tilatun Reformaatio-oratorion.

... ja paljon muuta

Merkkipuoden ohjelma Turussa ei suinkaan ole vielä valmis, vaan ideoita kehitellään koko ajan. Odotettavissa on mahdollisesti vielä teatteria ja taidetta, erilaisesti ajattelevia ja uskovia yhdistäviä keskustelutilaisuuksia, teemajumalanpalveluksia ja seurakuntatapahtumia, diakoniatyön hankkeita, opiskelijoille ja nuorille aikuisille suunnattua ohjelmaa sekä erilaisia kristillisiä tapahtumia. Parhaimmillaan tuleva merkkipuosi näkyy ja kuuluu, herättää uskoa, tunteita, yhteiskunnallista keskustelua, ekumeenista vuoropuhelua, kulttuurien- ja uskontojenvälistä vuorovaikutusta.

Turun merkkipuoden valmisteluja voi seurata valtakunnallisen merkkipuoden sivuston www.reformaatio2017.fi osiossa ”Reformaatio Turussa”. ✕

SYNODAALIKIRJA TÄHYSTÄÄ HUOMISEN LUTERILAISUUTEEN

Vuonna 2016 ilmestytävä synodaalikirja kutsuu luterilaisen perinteen arviointiin ja arvostukseen.

PANU PIHKALA
TT, pastori, Helsinki

Jotta voisi tietää, minne kannattaa mennä, on olennaista tietää, mistä on tullut. Reformaation ja Suomen itsenäisyyden merkivuosi 2017 on antanut oivan syyn arvioida luterilaisuuden vaikutusta suomalaisen yhteiskuntaan ja uskonnolliseen elämään. Synodaalikirjan (Armon horisontit: Huomisen luterilaisuus (Nåd för nya världar), toim. Inkala, Anna-Kaisa & Komulainen, Jyri, Kirjapaja) tarkoituksena on antaa eväitä nykyhetken ja tulevaisuuden haasteisiin sen kautta, että samalla arvioidaan mennyttä tienkulkua.

Yhtenä keskeisenä teimana on se, miten luterilaisuus voi vastata

kysymyksiin, joita reformaattorit eivät vielä tuntenee. Tämä johtaa väistämättä luterilaisuuden ja ekumeenisuuden pohdintaan: mikä on luterilaisuuden omaa antia ja missä määrin luterilaisuus käsitetään ajassa eläväksi, lähtökohtaisesti ekumeeniseksi kirkkokunnaksi?

Tarkoituksena on, että koko papisto lukisi synodaalikirjan, mutta teos on suunnattu laajemmallekin yleisölle. Kirjaa hyödynnetään erityisellä tavalla syksyn 2016 synodaalikokouksissa, jonne eräissä hiippakunnissa onkin kutsuttu myös muita viranhaltijoita. Itse näkisin, että teos palvelee kaikkia yhteisen pappeuden omaavia ja ylipäättään luterilaisuudesta kiinnostuneita.

Kirjan rakenne

Teos alkaa osuudella, jossa historiallinen katsaus on merkittävässä roolissa. Luther-tutkija (TT) ja piispa **Jari Jolkkonen** tarkastelee reformaation perinteen teologiaa ja mahdollisuuksia. Historian emeritusprofessori **Kari Immonen** on haastavan tehtävän edessä, kun hän arvioi luterilaisuuden historiallista vaikutusta suomalaiseen yhteiskuntaan.

Kirjan toinen osa koostuu erilaisista keskeisiksi koetuista teemoista, joissa korostuvat nykyhetken ja tulevaisuuden haasteet. TT **Patrik Hagman** nostaa esiin luterilaisuuden mahdollisuuksia toimia vastavoimana kulutusyhteiskunnassa. TT **Panu Pihkala** tarkastelee luterilaisuuden luon-

”

Keskustelun synnyttäminen on eräs synodaalikirjan tehtävistä.

tosuhdetta ja ympäristöongelmien haastetta kirkolle. Tohtorikoulutettava **Meri-Anna Hintsala** pohdii sosiaalisen median ja ylipäättään verkottuneen maailman merkitystä kirkolle ja luterilaisuudelle.

Prof. **Mika Vähäkangas** käsittelee karismaattisuuden ja monikulttuurisuuden haasteita. Piispainkokouksen pääsihteeri, TT **Jyri**

Komulainen pohtii, onko luterilaisuudella jotain erityistä annettavaa, kun kehitetään teologiaa uskontojen kohtaamiseen. Professori **Kirsi Stjerna** tutkii luterilaisen spiritualiteetin mahdollisuuksia ja kipupisteitä. Loppusanoissa professori **Serafim Seppälä** tarkastelee luterilaisuutta ekumeenisissa valossa.

Teemojen valinta on aina vaikeaa

Eräitä keskeisiä nykyhetken teemoja, kuten tasa-arvokysymyksiä, on kirjassa ollut tarkoitus käsitellä läpileikkaavasti eri artikkeleissa. Teemojen valinta tulee herättämään kriittistä keskustelua, mutta keskustelun synnyttäminen on toki sinänsä eräs synodaalikirjan tehtävistä. Yksi valintoihin vaikuttava tekijä on vertailu edellisiin synodaalikirjoihin: täsmälleen samoja teemoja on vältetty, vaikka ymmärrettävästi monet kysymykset ovat alati ajankohtaisia.

Tekijäkunta toivoo, että synodaalikirja muodostaisi hedelmällisen reflektiopinnan keskustelulle luterilaisuuden mahdollisuuksista Suomessa. ✕

KOHTI VIRSIKIRJAN LISÄVIHKON KÄYTTÖÖNOTTOA

Seurakuntien virsilaulu saa pian uusia sisältöjä, muotoja ja sävyjä, kun käytössä oleva virsikirja saa rinnalleen lisävihkon. Kirkolliskokous hyväksyi 4.11.2015 suomenkieliseen virsikirjan lisävihkoon 79 uutta virttä ja ruotsinkieliseen 147 virttä. Lisävihkot otetaan käyttöön kuluvan vuoden aikana ja samalla niillä juhlistetaan reformaation merkkivuoden alkua.

SAMULI KOIVURANTA

Pastori, lisävihkotyön projektisihteeri, Kerava

irkolliskokouksen päätöksen jälkeen lisävihkoa on valmisteltu kovalla vauhdilla julkaisukuntoon. Tätä kirjoitettaessa edessä on vielä jonkin verran toimitustyötä ja säestyskirjan valmistelutyötä sekä itse taitto- ja painotyö. Laulettavaksi lisävihkot joko virsikirjaan liitettyinä tai erillisinä painoksina saadaan seurakunnissa luultavasti kesän kynnyksellä. Juhlallinen käyttöönotto tapahtuu ensi adventtina.

Mahdollisuus kokeilla uutta

Virsikirjan nyt hyväksytty lisävihko on tarkoitettu käytössä olevan virsikirjan rinnalle, täydentämään sitä. Uusia näkökulmia on tarjolla sekä tekstisisällöllisesti, kielellisesti että musiikillisestikin. Esillä on aiemmin vähälle huomiolle jääneitä ai-

heita, kuten vaikkapa talvi, kaupunkilaisuus, isänpäivä, paastonaika ja ekologisuus. Myös iloa ja kiitollisuutta on haluttu nostaa esille.

Monien kansainvälisten virsikirjauudistusten tarkastelu on opettanut, että virsiperinteessämme virsi on varsinkin sen musiikillisten tyylien ja muotojen suhteen usein ymmärretty tarpeettoman kapeasti. Siten lisävihko on mahdollisuus avata silmiä ja korvia näille vähälle huomiolle jääneille mahdollisuuksille

Lisävihko ei ole virsikirjauudistus, ja siksi se mahdollistaa virren rajojen tarkastelun kokeilevasti ja tunnustelevasti, mutta myös kriittisesti. Voimme saada oppia paitsi virren mahdollisuuksista myös sen rajoista.

Virsilaulu monimuotoisessa maailmassa

Muutaman vuosikymmenen aikana Suomessa on kuljettu kohti yhä mo-

nimuotoisempaa yhteiskuntaa. Siten myös suomalainen hengellinen elämä on yhä vähemmän yhtenäistä. Toisaalta maahanmuutto on tuonut keskellemme uudenlaisen rikkaan monikulttuurisen seurakuntaelämän.

Monimuotoisuutta ei tarvitse nähdä uhkana, vaan päinvastoin mahdollisuutena. Kristillisen uskon ja evankeliumin pysyessä samana, virsilaulu voi tuoda esiin erilaisia tapoja elää todeksi kristillistä uskoa ja ylistää Jumalaa. Samalla tavalla kuin erilaisista ihmisistä koostuva seurakunta on monenkirjava, myös virren täytyy heijastella tätä moninaisuutta. Lisävihkossa kirkkoa voidaan kuvata vaikkapa puuna, joka kohoo kaupungin torille ja antaa suojan erilaisille kulkijoille, kuten argentiinalaisen Pablo Sosan raikkaan riemullisessa virressä ”Kirkko olkoon niin kuin puu”. Jouko Ikon virressä ”Herra, kutsut työ-

hösi” puolestaan kuvataan seurakunta, jossa yhteisen työn tekijöinä olemme me kaikki seurakuntalaiset – vapaaehtoiset ja työntekijät – omilla lahjoillamme.

Monimuotoisuuden tuomaa rikkautta lisävihkossa tuovat esille myös sen monikielisyys ja musiikillinen monikulttuurisuus. Oman äidinkielemme rinnalle joissakin virsissä on tullut paitsi toinen kotimainen kieli myös pohjois- ja inarinsaamenkielet, viron ja venäjän kielet, englanti sekä monia muita maailman kieliä. Niin ikään tukiviittomat ovat uusi elementti virsikirjan sivuilla. Edelleen virsien musiikillisissa tyyleissä nousevat esiin myös Euroopan ulkopuolelta tulevat eksoottisemmat musiikkimaiset.

Kuvatun monimuotoisuuden keskellä on luonnollista, että moni uusi virsi voi ensikuulemalta tuntua vieraalta. Olisi kuitenkin tärkeää, että seurakunnissa voitaisiin rohkeasti kokeilla outojakin virsiä. Esimerkiksi moderni sävelkieli ei välttämättä aukene ensimmäisillä kerroilla, mutta tästä huolimatta se voi avata sitkeälle veisaajalle aivan uusia näkökulmia kristilliseen uskoon. Usein juuri sellaisesta virrestä, joka alussa haastaa, saattaa saada elinikäisen matkakumppanin. Totta on tietysti myös se, että jostain virrestä minä en pidä. Silti sama virsi saattaa olla vieressä istuvalle erityisen rakas ja tärkeä.

Yhteislaulusta yhteisölliseen lauluun

Hyvän virren tärkeä kriteeri on, että se soveltuu erityisesti yhteislauluun. Lisäviikko rohkaisee ottamaan tästä vielä yhden askeleen eteenpäin kohti ”yhteisöllistä laulua”. Olisi tärkeää, että virsilaulu ei ole vain yksilön hengelliseen elämään keskittynyttä virsikirjan lukemista, vaan

VIRSIKIRJAN LISÄVIHKO ROHKASEE OTTAMAAN ASKELEEN KOHTI "YHTEISÖLLISTÄ LAULUA".

myös yhteistä olemista Jumalan edessä, hengittämistä ja kommunikoimista toinen toistemme kanssa.

Lisäviikkovirsissä seurakuntalaisia totutetaan paitsi kansainvälisistä yhteyksistä myös omasta virsihistoriastamme tuttuihin toistoon perustuviin virren muotoihin. Tällaisia ovat muun muassa kerrattavat, moniääniset rukouslaulut (esim. Taizé- ja Iona-yhteisöjen laulut), kaa-

nonlaulut, erilaiset vuorolaulut ja kertosäkeiset laulut. Toistoon, variaatioihin ja liikkeeseen perustuvissa virsissä ei ensisijaista ole vain tekstisisältö, vaan myös yhteisön osallisuus ja yhteisöllinen kommunikointi jumalanpalvelusta viettävässä seurakunnassa. Tästä näkökulmasta avautuu aivan uusi mahdollisuus virren merkitykseen seurakunnassa ja sen jumalanpalveluksessa.

Innostu ja innosta!

Parhaillaan lisäviikkoa varten valmistetaan säestyskirjoja, jotka rohkaisevat entistä monipuolisempaan ja vivahteikkaampaan virsien säestykseen ja musiikin tekemiseen yhdessä. Perinteisen urkusäestyksen rinnalle on mahdollista ottaa erilaisia kokoonpanoja vaikkapa bändisoittimin. Vai voitaisiinko virsiä joskus säestää myös hyvin yksinkertaisesti, vaikkapa kotoisen viisikielisen kanteleen tai koulusoittimen avulla?

Monet lisäviikkovirret sopivat hyvin monenlaisiin tilanteisiin ja siksi olisikin tärkeää, että uusia virsiä laulettaisiin ympäri kirkkovuotta yhä uudestaan. Siten ne tulevat tutuiksi ja erilaiset yhteydet tuovat virsistä esiin uusia puolia. Lisäviikkon yhteyteen koottavat hakemistot helpottavat sopivien virsien löytämistä erilaisiin tilanteisiin.

Seurakuntien työntekijöillä, erityisesti kanttoreilla on tärkeä rooli lisäviikkon ”sisäänlaulamisessa”. Työntekijän ennakoluulottomuus ja innostus tarttuvat seurakuntalaiseen. Lisävihkosta voikin löytää uusia välineitä innostaa seurakuntalaisia virsilauluun. ✕

Lisää tietoa virsikirjan lisävihkosta Sakastin sivuilta <http://sakasti.evl.fi/sakasti/nf/sp?open&cid=Content3E1CC4>

KESÄTYÖNTEKIJÄN PIKKUJÄTTILÄINEN 2016

Paljonko palkkaa on tarpeeksi? Milloin kesätyöntekijällä on vapaapäivä?

Lasketaanko leirillä työtunteja? Olenko minä virkasuhteessa vai työsuhteessa? Kesään on vielä kuukausia, mutta kesätyöasiat ovat ajankohtaisia jo nyt. Omasta työpaikasta neuvotellessa on hyvä olla perillä kesätyöntekijöitä koskevista oikeuksista. Kesätyöntekijän pikkujättiläinen 2016 tarjoaa pikakurssin perusasioihin.

VESA ENGSTRÖM

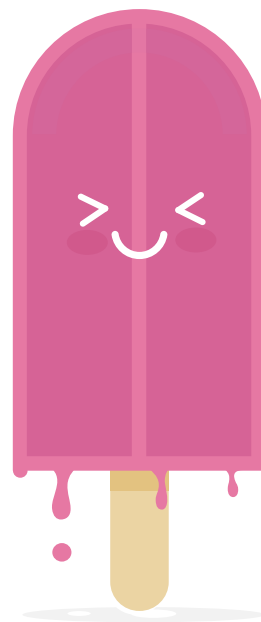
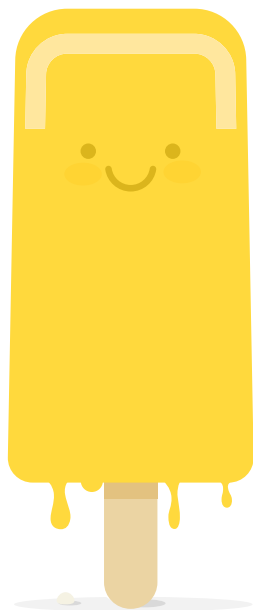
Asiantuntija, Kirkon akateemiset

Seurakunnat hakevat kesätyöntekijöitä hyvin erilaisiin tehtäviin. Kirkollisissa lehdissä, rekrytointisivuilla ja ainejärjestöjen kautta etsiskellään kirkkomusiikin ja teologian opiskelijoita kesäavuksi, auttamaan leirirumpan pyörittämisessä ja paikkaamaan työntekijävajausta kesälomien aikana. Kesätyöntekijän asema seurakunnassa vaihtelee sovittujen tehtävien mukaan: joku

palkataan pelkästään yhtä leiriä tekemään, toinen hyppää mukaan rippikouluprosessiin jo kevään aikana, kolmas saa töitä kaikille kesäkuukausille. Jokaisen kesätyöntekijän on hyvä olla perillä työsuhteen perusasioista.

Sopimukset kunnossa

Kaikkia kirkon töissä olevia kirkollisen alan opiskelijoita koskee Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus KirVESTES. Tämä sopimus sisältää kaikki työnantajaa ja työn-

tekijää koskevat perussopimukset aina palkkauksesta päivärahoihin ja vapaapäiviin. Sopimusteksti löytyy kokonaisuudessaan Kirkon työmarkkinalaitoksen kotisivuilta, osoitteesta <http://sakasti.evl.fi> kohdasta Palvelussuhde -> Sopimukset. Oman työnantajan kanssa kannattaa aina tehdä kirjallinen työ-sopimus, josta käy ilmi työsuhteen kesto, palkka, pääasiallinen työpaikka sekä työaika. Työsopimuksesta täytyy selvittää se, millaisiin tehtäviin sinut on palkattu. Sopimuksessa tulee näkyä myös, että työntekijään sovellettava työehtosopimus on Kirkon yleinen virkaja työehtosopimus. Jos työnantaja on joku muu kuin seurakunta, esimerkiksi järjestö tai urheilupuisto, saatetaan työsuhteessa noudattaa myös muuta työehtosopimusta kuin KirVESTES:ä.

Ellei työnantajasi ehdota kirjallisen työsopimuksen tekemistä, ota itse asia rohkeasti puheeksi. Suullisen sopimuksen varaan ei kannata jättäytyä. Kirjallinen työsopimus takaa, että työsuhteen pelisäännöt

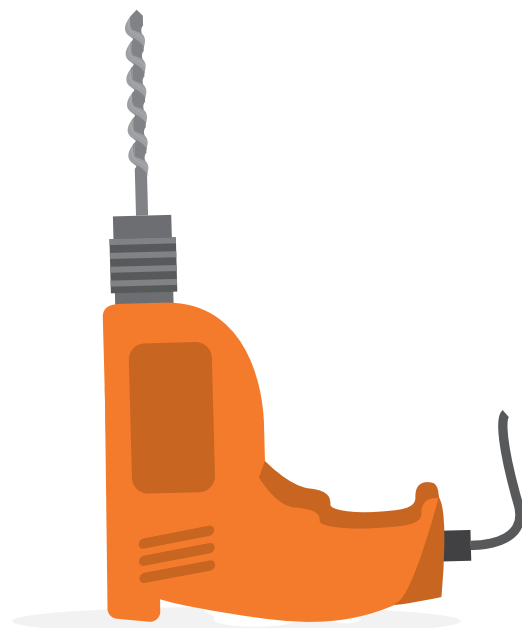
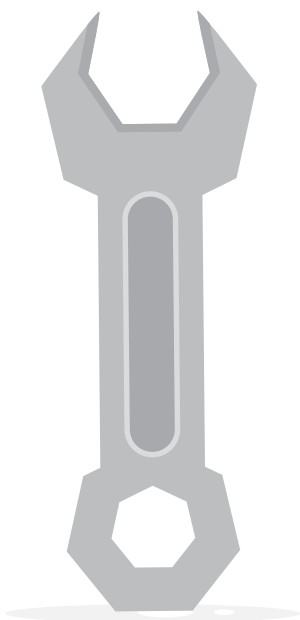
**KIRJALLINEN
TYÖSOPIMUS
TAKAA, ETTÄ
TYÖSUHTEEN
PELISÄÄNNÖT
OVAT SELVÄT
MOLEMMILLE
OSAPUOLILLE.**

ovat selvät molemmille osapuolille. Hoida työsuhteen asiat kuntoon jo ennen työsuhteen alkua – mahdollisten ongelmien selvittäminen voi olla jälkikäteen hankalaa. Mikäli jokin asia solmittavassa työsuhteessä epäilyttää, niin ole rohkeasti liittoosi yhteydessä.

Paljonko palkkaa?

Työsuhteeseen otetun teologian- ja kanttoriopiskelijan kuu-kausipalkan tulee olla haarukassa 1160,04–1 787,66 euroa. Määräaikaisen virkasuhteen palkkaus sen sijaan on määriteltävä palkkausjärjestelmän tehtävän vaativuuden arvioinnin mukaan.

Opiskelijoiden palkkaa ei ole sidottu opiskeluvuosien tai opintopisteiden määrään, mutta palkasta neuvoteltaessa täytyy ottaa huomioon sovittujen työtehtävien laatu ja laajuus sekä opiskelijan aiempi työkokemus ja hänen opintojensa määrä. Opintojen loppuvaiheessa olevan tai tutkintovaatimukseen liittyvän harjoittelun suorittaneen opiskelijan palkkaa ei tule määri-

tellä palkkahaarukan alapäästä. Oma ryhmänsä ovat ne, joilla on jo oman alansa virkaan pätevöittävä tutkinto. Heidän palkkaansa tarkastellaan suhteessa tehtävän vaativuuteen. Erityisesti kirkkomusiikin opiskelijat saattavat hoitaa seurakunnissa myös kanttorien sijaisuuksia. Sijaiseksi palkattavan henkilön palkan tulee olla kausityöntekijän palkkaa parempi: sijaisen palkka määritellään tehtäväkohtakohtaisesti peruspalkasta käsin.

Mikäli olet menossa seurakuntaan töihin kuukautta lyhemmäksi jaksoksi, esimerkiksi vain yhdelle leirille, palkkasi voidaan silti määritellä kuukausipalkan perusteella.

Jos kuljet virkamatkoja omalla autollasi, sinulla on oikeus saada kilometrikorvausta. Kysy kuitenkin kirkkoherralta, millainen käytäntö seurakunnassa on. Kilometrikorvauksia ei makseta työmatkasta, jonka ajelet kotoa töihin, vaan vasta työsopimuksessa määritellystä työpäivästä käsin suoritetusta matkasta. Kilometrikorvauksista täytetään aina erillinen lomake, josta ilme-

nee matkan pituus ja sen tarkoitus. Kilometrikorvaus vuonna 2016 on 43 senttiä.

Työaika vai ei?

Opiskelijoiden keskuudessa elää -sitkeänä käsitys, että hengellisen työn kesätyöntekijät eivät noudata työaikaa. Kirkon virka- ja työehtosopimuksessa korostetaan kuitenkin, että työajattomia työntekijöitä ovat vain hengellistä työtä tekevät *viranhaltijat*, esimerkiksi papit ja kanttorit. Vastaavaa työtä tekevät *työsopimussuhteiset työntekijät* ovat työaikamääräysten piirissä. Tällaisia työntekijöitä ovat esimerkiksi lastenohjaajat, lähetys- ja pyhäkoulusihteerit sekä kirkollisten alojen kesätyöntekijät. Näillä työntekijöillä on siis työaika, joka on luonnollisesti voimassa myös leirien aikana.

Kesätyöntekijöitä palkataan tällä hetkellä seurakuntiin kahdenlaisiin palvelussuhteisiin: työsuhteisiin ja määräaikaisiin virkasuhteisiin. Suurin käytännön ero näiden kahden välillä on juuri työajan seurannassa.

Kesätyöntekijän ollessa määräaikaisessa virkasuhteessa seurantaa ei tarvitse tehdä. Lisäksi eroa on palkan määräytymisessä, virkasuhteisen palkka määritellään tehtävän vaativuuden mukaan, työsopimussuhteisen palkka määräytyy edellä mainitusta KirVESTES:n liitteessä 5 mainitusta palkkahaarukasta. Liitettää viisi ei siis voida käyttää virkasuhteisiin työntekijöihin. Työsuhhteissa oleville työntekijöille kuuluu myös maksaa mahdolliset yö-, aatto- ja sunnuntaityökorvaukset sekä lisä- ja ylityökorvaukset. Kesätyöntekijän leiripäivärahoihin tai lomapäiviin palvelussuhteen lajilla ei ole vaikutusta.

Töissä ja vapaalla

Työajassa olevilla yleinen säännöllinen työaika on 38 tuntia ja 15 minuuttia viikossa eli 7 tuntia ja 39 minuuttia päivässä. Työmatkoja asunnosta työpaikalle ei lasketa työajaksi, mutta jos joudut työpäivän aikana siirtymään työpisteestä toiseen, nämä matka-ajat ovat osa työaikaasi. Lähimmän esimiehen

**SOPIMUSTEKSTI LÖYTYY
KOKONAISUUDESSAAN KIRKON
TYÖMARKKINALAITOKSEN
KOTISIVUILTA, OSOITTEESTA
[HTTP://SAKASTI.EVL.FI](http://sakasti.evl.fi) KOHDASTA
PALVELUSSUHDE -> SOPIMUKSET.**

kanssa kannattaa sopia siitä, kuinka paljon työaika voit käyttää esimerkiksi rippikoulutuntien ja muiden työhösi kuuluvien tilanteiden valmisteluun.

Kesätyöntekijälle kuuluu kaksi vapaapäivää viikossa. Jos vapaapäivät jäävät leirin alle, ne siirtyvät pidettäväksi myöhemmin.

Jokainen kesätyöntekijä on oikeutettu sopimuksen mukaiseen vuosilomaan. Ensimmäiseltä kahdelta täydeltä työkuukaudelta lomapäiviä kertyy kaksi kuukaudessa, kolmannelta kuukaudelta yksi. Täydeksi työkuukaudeksi lasketaan kuukausi, jossa on yli 14 työpäivää. Loman ajankohdasta kannattaa keskustella työnantajan kanssa. Mikäli et ehdi pitää lomapäiviäsi, ne on mahdollista korvata rahana. Tästä kannattaa kuitenkin aina sopia etukäteen.

Työaika leirillä

Useimmiten kesätyöntekijöiden tehtäviin kuuluu olennaisena osana leirityö. Työsuhteisilla työntekijöillä työaika noudatetaan leirillä siinä missä muutenkin. Työaika tuleekin seurata myös leirillä, tässä auttaa myös etukäteen laadittu tuntilista leirille. Työsuhteessa oleville kesätyöntekijöille kuuluu korvata myös mahdolliset leirin aikana kertyneet ylityötunnit joko rahana tai vapaana. Korvauksen suuruus määräytyy tunti tunnista -periaat-

teella, eli yhdestä ylityötunnista työntekijä saa joko yhden tunnin vapaata tai tunnin palkkaa vastaavan rahallisen korvauksen.

Leirityöaika koskevan momentin noudattaminen vaatii käytännössä sitä, että leirien aikataulua suunnitellaan etukäteen myös työntekijäresurssien näkökulmasta. Työ- ja vapaa-aikoja suunnittelemalla ja jakamalla pystytään takaamaan kaikkien työntekijöiden riittävä lepo leirin aikana – kukaan ei jaksakaan tehdä töitä 24 tuntia vuorokaudessa, ei edes leirillä.

Leirillä työaika voidaan haluttaessa pilkkoa niin, että työajan välissä on vapaa-aikaa – esimerkiksi

toisen opettajan tuntien aikana tai leiriläisten vapaa-aikana. Tällöin työntekijä voi olla leirin käytössä taukojaan lukuun ottamatta aamusta iltaan. Työajan suunnittelun tulee aina lähteä kunkin leirin tarpeista ja suunnittelun lähtökohdaksi on hyvä käyttää leirin ohjelmaa.

Leirielämää

Moni kesätyöntekijä viettää ison osa kesäkuukausista leirillä, ja leirityöstä työntekijän kuuluu saada tietty korvaukset: leiripäivärahaa sekä virkasuhteisten leirityöaikahyvitystä.

Leiripäivärahaa maksetaan jokaiselta yhtäjaksoiselta leirivuorokaudelta (kokopäiväraha = 40 €/vrk). Leirivuorokauden lasketaan alkavan, kun työntekijä lähtee kotoaan tai työpaikaltaan ja päättyvän, kun hän palaa sinne. Jos reissaat esimerkiksi vaellusriparille Lappiin, matkat lasketaan mukaan leiriaikaan. Mikäli leiriin tai retkeen kuuluu seurakunnan kustantama ruokailu, päivärahasta vähennetään laitrosuokailun verotusarvoa vastaava summa, joka on 4,73 euroa/lämmen ateria. Mikäli ruokailuun kuuluu leiriläisten ruokailun valvontaa, tulisi summana käyttää valvotun laitrosuokailun verotusarvoa 3,78.

Leiripäivärahan saaminen riippuu siitä, missä työpaikkasi on. Mikäli työpaikkasi on työsopi-

KESÄTYÖASIAT OVAT AJANKOHTAISIA JO NYT!

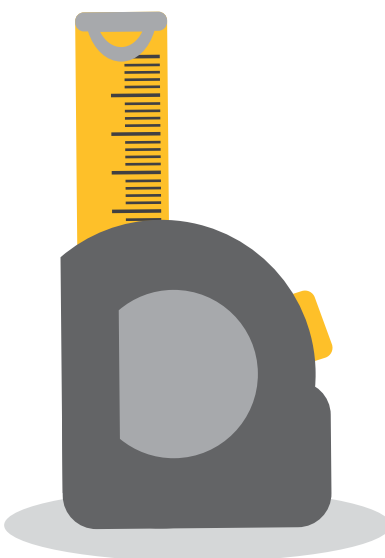
muksessa merkitty seurakunnan leirikeskus, jossa leirit pidetään, et ole oikeutettu leiripäivärahaan. Työpaikan ei pitäisi olla leirikeskus – varsinkaan silloin, jos työhösi kuuluu muutakin kuin pelkkiä leirejä. Leirikeskuksen pitäisi myös sijaita yli 5 kilometrin päässä virkapaikasta.

Leirien vastuukysymyksistä on hyvä muistaa, että kesätyöntekijä ei voi olla leirin turvallisuusvastuussa. Mikäli hänet kuitenkin määrätään tällaiseen vastuuseen, siirtyy oikeudellinen vastuu kesätyöntekijän esimiehelle eli kirkkoherralle.

Kannattaako työttömyyskassan jäsenyys?

Kesätoita tekevä opiskelija voi halutessaan liittyä työttömyyskassan jäseneksi ja kerryttää näin kesätoillaan työssäoloa. Kassan jäsenyys kannattaa, jos valmistuttuaan sattuukin jäämään työttömäksi: kun työssäoloa täyttyy, vastavalmistunut maisterikin on oikeutettu ansiosidonnaiseen päivärahaan. Työssäoloa täyttymiseen laskeaan mukaan myös muut kuin kirkon töissä tehdyt työt.

Kanttori-urkuriliiton tai Pappisliiton ilmainen opiskelijajäsenyys ei sisällä työttömyyskassan jäsenyyttä, joka on aina maksullinen. Jäsenmaksu on 100 € kuluvana vuonna. Nykyisen taloustilanteen vallitessa työttömyyskassan jäsenmaksu kannattaa usein kuitenkin maksaa. Jos

olet kiinnostunut työttömyyskassan jäsenyydestä, ota yhteyttä AKIn toimistoon!

Kysy ja keskustele rohkeasti!

Kesätyöntekijän kannattaa pitää kiinni oikeuksistaan. Muista kuitenkin, että työntekijällä on paitsi oikeuksia myös velvollisuuksia. Hoida sinulle annetut tehtävät huolella ja noudata esimieheltä saamiasi ohjeita. Nykyisessä työtilanteessa kesätyöt tarjoavat arvokasta kokemusta seurakuntatöistä ja toimivat myös erinomaisena käyntikorttina tulevia töitä haettaessa. Töihin kannattaa siis suhtautua riittävällä vakavuudella. Muista, että seurakunnan silmissä edustat

myös kaikkia oman alasi opiskelijoita.

Kaikista mieltä painavista asioista kannattaa kysyä ja keskustella. Jokaisella työpaikalla on omat käytäntönsä, joiden tunteminen helpottaa työntekoa huomattavasti. Monet asiat ovat myös sellaisia, joista täytyy itse sopia oman esimiehen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi kesätyöntekijän työtehtävät, osallistuminen rippikoulun ennakkotapaamiseen ennen varsinaisen työjakson alkamista, opetustehtävien jakaminen rippikoulussa ja monet muut asiat, joista ei ole olemassa virallisia sopimuksia. Kannattaa siis olla aktiivinen jo ennen työsuhteen alkamista, niin välttyy ikäviltä yllätyksiltä. Seurakunnan luottamusmieheltä tai liitostasi voit aina kysyä, mikäli jokin asia epäilyttää.

Työterveyshuolto on palvelu, joka ei automaattisesti kuulu lyhyessä työsuhteessa oleville työntekijöille. Oman esimiehen kanssa kannattaa keskustella myös siitä, kuinka toimit, jos satut sairastumaan kesken kesätöiden.

Jos kaipaat lisätietoa kesätöihin liittyvistä asioista, ota rohkeasti yhteyttä. Yhteystietomme löytyvät tämän lehden takaa. Myös työpaikoilla toimivat luottamusmiehet ovat kesätyöntekijöiden käytettävissä.

Onnea työnhakuun ja työn iloa kesääsi! ✕

SUOMALAISTEN SUHTAUTUMINEN NAISPAPPEUTEEN 2000-LUVULLA

Naispappeuden hyväksymisestä Suomen ev.lut. kirkossa tulee tänä vuonna kuluneeksi 30 vuotta. Valtaosa suomalaisista, kirkon työntekijöistä ja luottamushenkilöistä hyväksyy naispappeuden ilman muuta, mutta edelleen on niitä, jotka välttelevät naispappeja.

MAARIT HYTÖNEN
TT, tutkija, Kirkon tutkimuskeskus

Tässä artikkelissa luodaan yleiskuva suomalaisten asenteisiin naispappeutta kohtaan. Tarkastelun keskipisteessä on naispappeus sellaisena kuin se kyselyjen valossa näyttäytyy. Artikkelin perustuu pääosin Kirkon tutkimuskeskuksen kyselytutkimuksiin: Gallup Ecclesiastica -tutkimukset, Kirkon työntekijäkysely 2015 sekä Kirkon luottamushenkilökysely 2015.

Suomalaisten suhtautuminen naispappeuteen

Suomalaiset suhtautuvat naispappeuteen erittäin myönteisesti. Naispappeuden hyväksymisen vuonna 1986 ja ensimmäisten naispappien vihkimisen vuonna 1988 jälkeen mielipideilmasto on kääntynyt nopeasti naispappeuden kannalle. 2000-luvulla asenteet naispappeutta

kohtaan ovat vakiintuneet siten, että naispappeuden kannattajia on yli 90 % ja vastustajia noin 5 % kaikista suomalaisista.

Kirkon tutkimuskeskus on selvittänyt suomalaisten suhtautumista naispappeuteen 2000-luvulla neljä kertaa kyselytutkimusten avulla (Gallup Ecclesiastica 2015, Gallup Ecclesiastica 2011, Gallup Ecclesiastica 2007, Suhtautuminen naispappeihin 2000). Naispappeuden ilman muuta hyväksyviä oli näissä kyselyissä 82–85 %. Pienellä varauksella naispappeuden hyväksyi 8–10 % suomalaisista. Naispappeuden vastustajia oli 4–6 %. 1–3 % suomalaisista ei osannut määrittää kantaansa naispappeuteen.

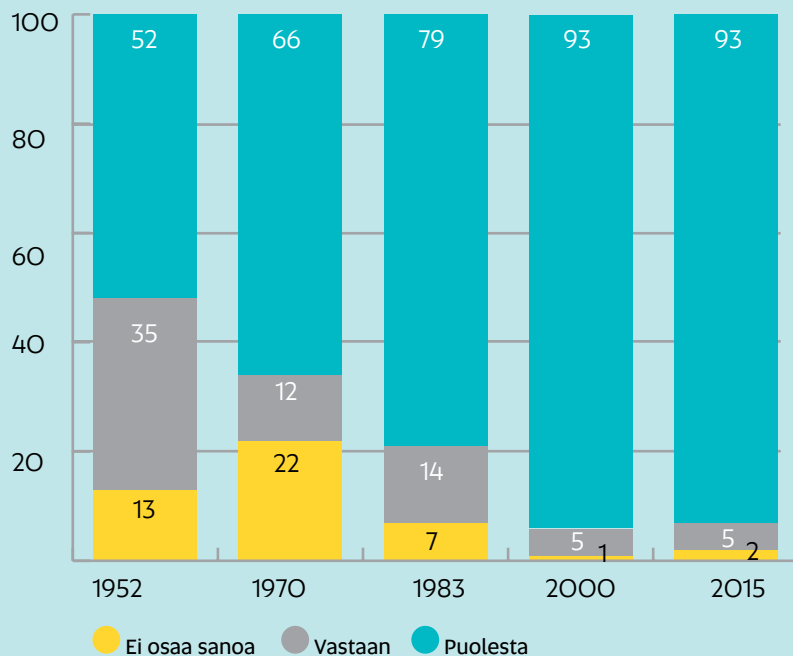
Keitä naispappeuden kannattajat ja vastustajat ovat?

Vuoden 2015 Gallup Ecclesiastica -tutkimuksen mukaan naispappeuden hyväksyy ilman muuta 84 %

suomalaisista. Naiset ovat suopeampia naispappeudelle kuin miehet: ilman muuta naispappeuden hyväksyy 89 % naisista ja 79 % miehistä. Suvaitsevimpia naispappeutta kohtaan ovat työikäiset (25–64-vuotiaat), Helsingissä ja Uudellamaalla asuvat, yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneet, toimihenkilöt, ylemmät toimihenkilöt ja asiantuntijat ja suurituloiset (talouden yhteenlasketut bruttotulot yli 70 000 euroa vuodessa). Luterilaisista 84 % kannattaa naispappeutta ja mihinkään uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumattomista vielä useampi.

Varauksin naispappeuden hyväksyy 10 % miehistä ja 7 % naisista. Varauksellisia naispappeutta kohtaan ovat muita useammin eläkeikäiset (65–79-vuotiaat), maaseutumaaisissa kunnissa asuvat, Pohjois- ja Itä-Suomessa elävät, kotiaidit ja -isät, ammatti-, teknisen-,

SUOMALAISTEN SUHTAUTUMINEN NAISPAPPEUTEEN VUOSINA
1952, 1970, 1983, 2000 JA 2015*

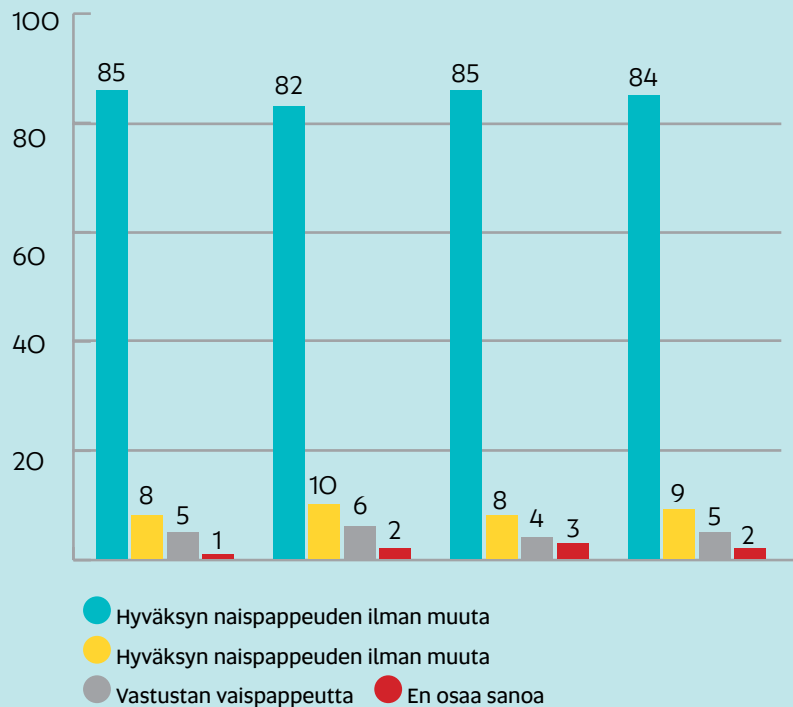
*Suomen Gallup Oy:n, TSN-Gallup Oy:n ja Taloustutkimus Oy:n toteuttamien mielipidemittausten mukaan

kauppakoulun tai opiston tai ammattikorkeakoulun käyneet sekä keskituloiset (talouden yhteenlasketut bruttotulot 30 000–70 000 euroa vuodessa).

Luterilaisista 9 % suhtautuu naispappeuteen pienellä varauksella. Ortodokseissa ja muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvissa varauksellisia on enemmän, uskontokuntiin kuulumattomissa puolestaan vähemmän kuin luterilaisissa ja suomalaisissa keskimäärin.

Naispappeutta vastustaa 7 % miehistä ja 3 % naisista. Naispappeuden vastustajissa on enemmän nuoria (15–24-vuotiaat), vähemmän koulutettuja (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), maanviljelijöitä, maaseutumaaisessa kunnassa asuvia ja Pohjois- tai Itä-Suomessa eläviä. Tyypillistä on niin ikään, että talouden tulotaso on alhainen (yhteenlasketut bruttotulot 10 000–20 000 euroa vuodessa).

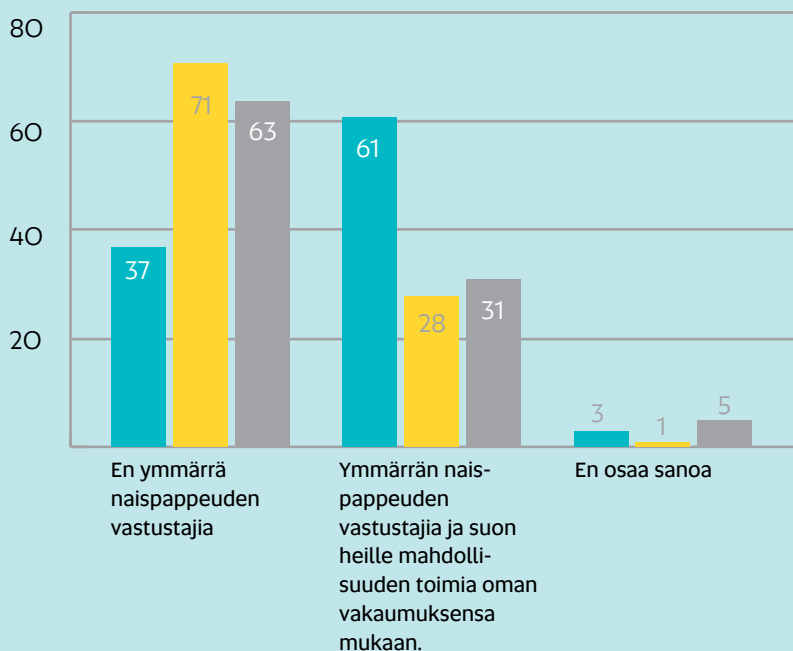
SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO ON VIHKINYT NAISIA PAPEIKSI
VUODESTA 1988 LÄHTIEN. KUINKA SUHTAUDUT NAISPAPPEUTEEN?*

*Gallup Ecclesiastica 2015, n=4275; Gallup Ecclesiastica 2011, n=4930; Gallup Ecclesiastica 2007, n=1030; Suhtautuminen naispappeuteen 2000, n=500

JOS HYVÄKSYTTE NAISPAPPEUDEN, MITEN SUHTAUDUTTE NAISPAPPEUDEN VASTUSTAJIIN?*

2000
2007
2015

*Gallup Ecclesiastica 2015, n=4275; Gallup Ecclesiastica 2007, n=1030; Suhtautuminen naispappeihin 2000, n=500.

Luterilaisista 5 % vastustaa naispappeutta. Muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvissa sekä ortodokseissa naispappeuden vastustajia on huomattavasti enemmän.

Naispappeuden kannattajien asenteet naispappeutta vastustaviin

Kielteinen suhtautuminen naispappeuden vastustamiseen on suomalaisten keskuudessa selvästi yleisempää kuin naispappeuden vastustaminen. Mieli-pideilmasto näyttää muuttuneen 2000-luvulla naispappeuteen hyväksyvästi suhtautuvien keskuudessa melko nopeasti suuntaan, jossa naispappeuden vastustajille ei liikene ymmärrystä. Naispappeuden vastustajien ymmärtäminen on vähentynyt viidesätoista vuodessa 30 prosenttiyksikköä, eikä valtaosa suomalaisista hyväksy naispappeuden vastustajien toimimista vakaumuksensa mukaisesti.

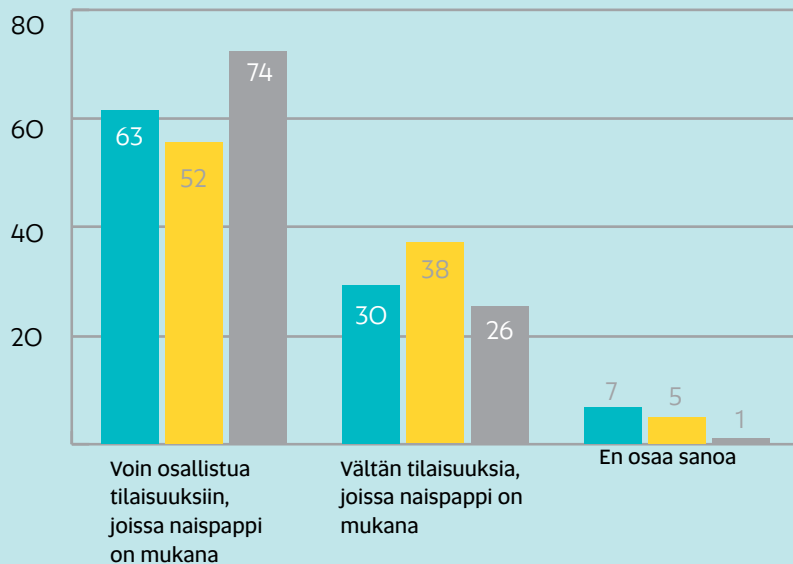
Eniten ymmärrystä naispappeuden vastustajia kohtaan löytyy muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvilta naispappeuden hyväksyjiltä ja toiseksi eniten ortodokseilta. Luterilaisista 34 % ymmärtää naispappeuden vastustajia ja suo heille mahdollisuuden toimia oman vakaumuksensa mukaisesti (v. 2015).

Naispappeuden vastustajat kirkollisten tilaisuuksien osallistujina

Miten sitten naispappeutta vastustavat suomalaiset suhtautuvat tilaisuuksiin, joissa on mukana naispappi? Vuoden 2015 Gallup Ecclesiastica -tutkimuksen valossa voisi päätellä, että naispappeuden vastustajat ovat alkaneet suvaita naispappeutta ja pystyvät entistä useammin osallistumaan tilaisuuksiin naispappien kanssa. Kolme neljästä naispappeutta vastustavasta

JOS ETTE HYVÄKSY NAISPAPPEUTTA, MITEN SUHTAUDUTTE TILAISUUKSIIN, JOISSA ON MUKANA NAISPAPPI?*

2000
2007
2015

*Gallup Ecclesiastica 2015, n=4275; Gallup Ecclesiastica 2007, n=1030; Suhtautuminen naispappeihin 2000, n=500

Suomalaisten ja kirkon työntekijöiden naispappeusasenteet ovat lähes identtiset.

voi osallistua tilaisuuksiin naispappeista huolimatta. Noin joka neljäs naispappeuden vastustaja välttää tilaisuuksia, joissa on naispappi.

Kuitenkin vain osa vältteli-
jöstä kuuluu ev.lut. kirkkoon. Kirkkomme jäsenistä 1 % välttää tilaisuuksia, joissa oli naispappi. Henkilöitä, jotka eivät hyväksy naispappeutta, mutta voivat osallistua tilaisuuksiin, joissa on naispappi, on 4 % kirkon väkiluvusta (v. 2015).

Kirkon työntekijöiden ja luottamushenkilöiden asenteet naispappeuteen

Verrattaessa suomalaisten, Suomen ev.lut. kirkon työntekijöiden ja seurakuntien luottamushenkilöiden suhtautumista naispappeuteen suu-

rimman joukon kaikissa ryhmissä muodostavat ne, jotka kannattavat naispappeutta. Suomalaisten ja kirkon työntekijöiden naispappeusasenteet ovat lähes identtiset, mutta luottamushenkilöissä on edelleen melko paljon naispappeutta vastustavia tai siihen varauksellisesti suhtautuvia.

Kun suomalaisista 84 % hyväksyy naispappeuden ilman muuta, työntekijöistä näin tekee 85 % ja luottamushenkilöistä 76 %. Niin suomalaisista kuin työntekijöistä 9 % hyväksyy naispappeuden pienellä varauksella, mutta luottamushenkilöissä varauksellisia on 14 %. Naispappeutta vastustavia on luottamushenkilöissä peräti 10 %, kun työntekijöissä heitä on 5 % – kuten suomalaisissakin.

Kun suomalaisista 64 % ei ymmärrä naispappeuden vastustajia, työntekijöistä näin ajattelee 55 % ja luottamushenkilöistä 50 %. Luottamushenkilöiltä ymmärtämystä naispappeuden vastustajia kohtaan löytyy enemmän kuin kirkon työntekijöiltä ja suomalaisilta keskimäärin. Kun suomalaisista 31 % ymmärtää naispappeuden vastustajia ja suo heille mahdollisuuden toimia oman vakaumuksen mukaisesti, työntekijöistä näin tekee 38 % ja luottamushenkilöistä 47 %.

Työntekijöiden ja luottamushenkilöiden ymmärtämys naispappeuden vastustajia kohtaan selittyy osaltaan sillä, että he tuntevat naispappeutta vastustavia henkilökohtaisesti, kun taas suomalaisten asenteet naispappeuden vastustajiin muodostuvat useammin tiedotusvälineiden kautta. Luottamushenkilöiden edelleen varsin kriittiset asenteet naispappeutta kohtaan sen sijaan saattavat olla ongelma henkilöstön tasa-arvoisen kohtelun ja rekrytoinnin kannalta: esimerkiksi papiston valinta seurakuntiin tapahtuu usein välillisin vaalein, joissa luottamushenkilöt ovat keskeisessä asemassa. ✕

Anna palautetta lehdestä ja voita Pelago Brooklyn -polkupyörä!

VASTAAMINEN ON HELPPOA.

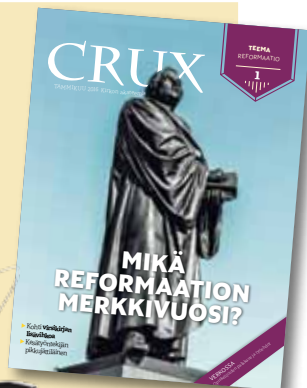
1. Kirjautu osoitteeseen www.mcipress.fi/crux
2. Merkitse numerosarja O248
3. Tämän jälkeen pääset lukijakyselyyn klikkaamalla Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Samalla voit antaa aihe-ehdotuksia ja vaikuttaa lehden sisältöön. Vastaa heti lyhyeen kyselyyn osoitteessa www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press Oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät kevätkaudella 2016. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 1.8.2016. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse. 16.2. Syksyn lukijapalkinnon Samsung kamerakännykän voitti URA-lehden 4. numeron lukija: Marie Sandberg.

Arvottava palkinto on noin 600 euron arvoinen Pelago Brooklyn -polkupyörä. Palkinto arvotaan 1.8.2016.

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Pappisliitto**
Eija Nivala
Alavieskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602 | GSM 050 5762 110
eija.nivala@devl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Varapuheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto**
Eero Annala
Keravan seurakunnan
A-kanttori, MuM
Puh. 0400 378 048,
eero.annala@devl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni, pastori,
TM, PsK
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi
Yleishallinto,
neuvottelutoiminta,
edunvalvonta,
palvelussuhdeneuvonta

ASIAINTUNTIJAT

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi

AKIn opiskelijatyö,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentointi- ja
työllistymiskysymyksissä

TOIMISTOSIHTTEERIT

Tiija Kukkonen,
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tiija.kukkonen@
akiliitot.fi

Jäsenyysasiat,
alaosastot,
luottamusmieskurssit

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Merja Laaksamo,
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@
akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja,
AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto,
opintomatkat, pappien
ammattilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Annukka Ruusula,
kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

AKIn alaostatoiminta,
Kanttori-urkuriliiton
hallinto, kanttorien
ammattilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

LAKIMIES

Maarit Laurikainen,
OTM, KTM
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 3664
maarit.laurikainen@
akiliitot.fi

Palvelussuhdeneuvonta,
luottamusmiestöiminnan
koordinointi,
koulutustehtävät

JOHDON ASSISTENTTI
Tuula Anttonen,
HSO-sihtööri
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKI-hallinnon ja johdon
assistentti, Pappisliiton
hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka-
ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Anne Taanila
Puh. (09) 4270 1517
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja
maksuliikenne

VIRSIKIRJA 2016

Kirjapajan kustantama laadukas, Suomessa kotimaisista materiaaleista valmistettu virsikirja ilmestyy keväällä 2016. Uusi mallisto sisältää lisävihkon uudet virret. Virsikirja on kauttaaltaan soinnutettu ja virsien 1-632 soinnutuksesta vastaa Kaj-Erik Gustafssonin, Juhani Haapasalon, Aarre Joutsenvirran, Timo Kiiskisen ja Pekka Nymanin muodostama soinnuttajaryhmä. Nämä soinnutukset löydät ainoastaan Kirjapajan virsikirjoista. Painettu Suomessa.

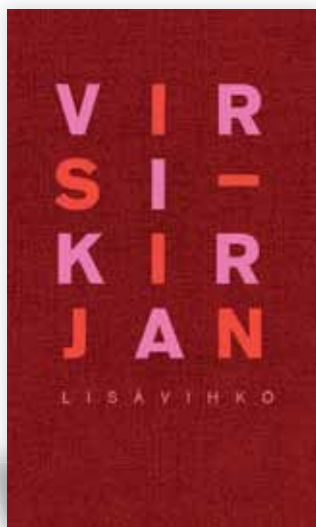
Kirkkovirsikirja

Kaksi kestävää, helposti puhdistettavaa kansimateriaalia, neljä väriä. Koko 115 x 190 mm. Kirkonkuva- ja tekstipainatus mahdollinen kanteen.

Tulossa myös:

Isotekstinen **Tekstivirsikirja** ilman nuotteja
Virsikirjan lisävihkon säestyskirja

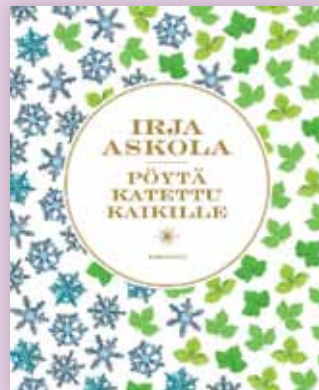
Kirkonkuva- ja nimipainatukset kulta- ja hopeafolioinnilla joustavasti ja nopeasti. Sacrumissa on valmiina yli 1000 kirkonkuvalaattaa kirkoista ympäri Suomen.

Taskuvirsikirja

Useita erilaisia kansivaihtoehtoja. Koko 96 x 140 mm. Kastekotiin, koululaiselle, riparilaiselle...

Pyydä tarjous ja Virsikirja 2016 -site Sacrumista. tilaus@sacrum.fi tai p. **020 754 2350**. Tutustu virsikirjoihin www.virsikirja2016.fi tai www.sacrum.fi

Irja Askola

Pöytä katettu kaikille

Piispa Askolan kirja etenee vuoden-aikojen, pyhän ja arjen rytmissä. Lähimmäisenrakkaus, oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus ja vastuu muista ovat kirjan teemoja. Ihmisen hätään on vastattava, on oltava armon asialla, jotta Pyhä voisi hipaista monia.

21,90 (26,90)

21⁹⁰

Kormilainen, Ahonen, Ijäs

Somempi seurakunta

– sosiaalisen median opas

Käytännöllinen, hauska ja ilmava reittiopas sosiaalisen median maailmaan. Se on laadittu rohkaisuksi epäilijöille, kannustukseksi vasta-alkajille ja innostajaksi pidemmälle eteenpäin. Kirja perustuu vahvaan viestinnän osaamiseen ja seurakuntaelämän realiteettien tuntemiseen.

25,65 (28,50)

25⁶⁵

ELÄMYKSIÄ JA LIIKUNNAN ILOA!

AIKUISET LAPSET 6–16V ALLE 6 V
125€ 75€ 0€
5 VRK TÄYSIHOIDOLLA

Puhti poissa ja perheen yhteiset hetket vähissä? Liikunnallinen perhejakso tarjoaa virikkeitä, yhdessäoloa ja asiantuntijan vinkkejä terveellisistä elämäntavoista koko perheelle. Jaksoja upeissa kohteissa ympäri Suomen.

Ajankohdat ja hakuajat **www.pht.fi**

hauskat lajikokeilut • ohjattua toimintaa • vinkit perheiden hyvään oloon
• onnistumisen iloa

ENSIMMÄINEN ASKEL ON TÄRKEIN.

Palkansaajien hyvinvointi ja terveys PHT ry, Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki.